

DRAUGAS

PERIODICALS
October 22, 1996

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Vol. LXXXVI Kaina 50 c

ANTRADIENIS - TUESDAY, SPALIO - OCTOBER 22, 1996

Nr. 206

Vyriausiosios rinkimų komisijos pranešimas

Vilnius, spalio 21 d. (BNS) — Vyriausiosios rinkimų komisijos kompiuteryje pirmadienį 3 val. p.p. buvo tokie duomenys, gauti iš 1,027 apylinkių (viso apylinkių yra 2,037): Lietuvos tautininkų ir Lietuvos demokratų partijos koalicija gavo 2.26% rinkėjų balsų; Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) — 29.43%; Lietuvos krikščionių demokratų partija — 10.89%; Lietuvos socialinio teisingumo sąjunga — 0.94%; Lietuvos laisvės lygai — 0.87%; Lietuvos socialistų partija — 0.76%; Lietuvos Respublikonų partija — 0.38%; Tautos pažangos partija — 0.25%; Lietuvos gyvenimo logikos partija — 0.23%; Lietuvos liaudies partijos moterų partija — 0.19% balsų.

Konservatoriai „karaliauja“ vienmandatėse apygardose

Vilnius, spalio 21 d. (BNS) — Konservatorių kandidatai aktyviai pirmąją vienmandatėse Seimo rinkimų apygardose.

Pirmadienį vakare vyriausioji rinkimų komisija jau buvo sušaukusi 59 iš 71-os apygardų rezultatų. Pagal juos, į antrąjį rinkimų ratą pateko 42 konservatorių kandidatai, o šios partijos vadovai Vytautas Landsbergis bei Gediminas Vagnorius į Seimą išrinkti jau pirmąjame rate.

11-oje apygardų į antrąjį ratą pateko politiniai partneriai jau dabar laikomų konservatorių ir krikščionių demokratų partijos kandidatai.

Dar 5 apygardose konservatorių atstovai rungsis su centro sąjungos kandidatais.

10-je apygardų pergalę švenčiantys konservatoriai antrąjame rate rungsis su ketverius metus buvusios valdančiosios — LDDP — partijos atstovais.

Nepasisekė Kaune save išsikėlusieji kandidatai. Į antrąjį ratą nepateko skandalingai pagarsėję EBSW prezidentas Gintaras Petrikas, kurį įveikė konservatorius Juozapas Katkus ir krikščionis demokratas Feliksas Palubinskas. Trečias liko ir LDDP triukšmingai palikęs apsaugos ministras Linas Linkevičius, kurį nurūgė konservatorius Alfredas Stasiulevičius bei krikščionis demokratas Kazimieras Kuzminskas.

Populiariausias yra buvęs kra-

to apsaugos ministras Audrius Butkevičius, išsikėlęs save Vilniaus Naujamiesčio apygardoje ir į antrąjį ratą išėjęs su konservatorių frakcijos Seime seniūnu Andriumi Kubiliumi.

Vienas Centro sąjungos vadovų Egidijus Bičkauskas antrąjame rate Justiniškių apygardoje varžysis su konservatoriumi Stasiu Staciuku, o konservatorei Elyvyrai Kunėvičienai Lazdynuose teks rungtis su tautinių mažumų aljanso atstovu Rišardu Litvinovium.

5 apygardose į antrąjį ratą išėjo konservatoriai ir patys save išsikėlę kandidatai, keliose priešininkų poras konservatoriai sudarys su tautinių mažumų aljansu, socialdemokratais, tautininkais ir demokratais.

Į antrąjį ratą konservatorių neišrinko Vilniaus Karoliniškių apygardos rinkėjai, pasirinkę krikščionių demokratų atstovą Algirdą Saudargą ir tautinių mažumų aljanso vieną vadovų Vicaeslavą Škilį, marijampoliečiai, besirinkiantys tarp krikščionių demokratų partijos atstovo Algirdo Endriukaičio ir prieš rinkimus krikščionių demokratų sąjungą įkūrusio Kazio Bobelio, pakruojiečiai, balsavę už LDDP narį Alvydą Sedžį bei socialdemokratą Nikolajų Medvedevą, Ignalinos — švenčionių apygardos gyventojai išrinkę LDDP pirmininką Česlovą Juršėną ir liberalą Kęstutį Trapiką.

Krikščionys demokratai laukia konservatorių pasiūlymų

Vilnius, spalio 21 d. (BNS) — Krikščionių demokratų partija sveikina konservatorių, kurie įtikinamai pirmąją Seimo rinkimuose, ir yra pasiryžę pradėti dialogą dėl koalicijos sudarymo.

Tačiau, pasak KDP pirmininko Algirdo Saudargos, nesant patikimų rinkimų rezultatų, apie tai kalbėti dar anksti. Pirmadienį spaudos konferencijoje jis taip pat pažymėjo, kad iniciatyva siūlyti jungtis į koaliciją priklauso laimėtojams. „Jeigu jie kvies mus į koaliciją, mes su tikėjimu pradėti dialogą“, sakė partijos pirmininkas.

A. Saudargas nenorėjo kol kas tiesiai atsakyti, ar krikščionys demokratai remis konservatorių valdybos pirmininko Gedimino

Vagnoriaus kandidatūrą į Lietuvos premjero postą. „Norečiau palaukti rezultatų ir kvietimo iš konservatorių“, sakė partijos pirmininkas.

Vertindamas savo partijos pasirodymą rinkimuose, A. Saudargas sakė tikėjęs 10-15 proc. rinkėjų paramos. Paskutiniuosius duomenimis, krikščionys demokratai gavo apie 10 proc. balsų ir beveik koja kojon žengia su valdančiąja LDDP ir Centro sąjunga. Tai, kad krikščionys demokratai gavo tiek mažai balsų, A. Saudargas linkęs paaiškinti ypač galingu konservatorių pasirodymu. Jis pasidžiaugė, kad jo vadovaujama partija atlaikė tokios stiprios partijos konkurenciją.

Lietuvos Seimo rinkimuose nugalėjusių partijų vadovai Tautos Fondo surengtoje konferencijoje Vilniuje. Pirmoje eilėje (iš kairės) sėdi: Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis, Lietuvos Tautininkų sąjungos pirmininkas Rimantas Smetona ir Lietuvos Krikščionių demokratų partijos pirmininkas Algirdas Saudargas bei monsignoras Kazimieras Vasiliauskas.

Viktoro Kapočiaus nuotr.

Konservatoriai: mūsų tikslas — atkurti pasitikėjimą

Vilnius, spalio 21 d. (LK (TS)

spaudos tarnyba) — „Mes konstatuojame tam tikrą mūsų partijos laimėjimą pirmame etape, tačiau puikiai suprantame, kad viską lems antrasis rinkimų ratas“, taip Seimo rinkimų rezultatus pirmadienio spaudos konferencijoje įvertino Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovas V. Landsbergis. Jis sakė, kad Tėvynės sąjunga, surinkusi netoli 30 proc. balsų, gerokai atitrūko nuo kitų partijų ir apgailestavo, jog pirmadienio ryte dar nebuvo politiškai svarbiausių pilnų preliminarinių balsavimo duomenų pagal partijų sąrašus. Pasak jo, nebuvo pasirūpinta, kad šie duomenys būtų skaičiuojami pirmiausia, todėl dabar gali būti daromos išlygos dėl politinio sukrėtimo, kuris galėtų būti parodytas jau pirmadienio rytą.

Anot Tėvynės sąjungos valdybos pirmininko G. Vagnoriaus, kol kas galima pasakyti, jog Tėvynės sąjungos laimi daugiausiai balsų, negu kitos partijos. Jo nuomone, jei Tėvynės sąjunga ir krikščionys demokratai negaus daugumos balsų, valdžia iš esmės gali ir nepasikeisti. V. Landsbergis pažymėjo, kad neužtenka balsų drauge su krikščionimis demokratais, pirmiausia bus tariamasi su tais Tėvynės Santaros atstovais, kurie bus išrinkti vienmandatėse apygardose, bei Centro sąjunga.

„Ne vieną kartą buvo aiškiai pasakyta, kad G. Vagnorius yra mūsų kandidatas į ministrus

pirmininkus. Tikimės, kad šiuo klausimu iš prezidento pusės nebus jokių kliūčių, suprantama, jei mes turėsime aiškią daugumą“, sakė V. Landsbergis, kalbedamas apie būsimosios vyriausybės sudarymą. Jis pažymėjo, kad pagal Konstituciją siūlyti vyriausybės vadovo kandidatūrą turi prezidentas, tačiau atkreipė dėmesį, jog demokratinių principų supratimas reikalauja, kad būtų skaitomasi su rinkimuose išreikšta rinkėjų valia. G. Vagnorius savo ruožtu pabrėžė, kad sprendimus, kas atstovaus Tėvynės sąjungą vyriausybėje, priims tik pati Tėvynės sąjunga.

Profesorius išreiškė pasitenkinimą tuo, kad buvo priimtas sprendimas partijos vadovams kandidatuoti vienmandatėse apygardose. Pasak V. Landsbergio, tai, kad jis ir G. Vagnorius laimėjo jau pirmame rate kai miškose apygardose, rodo, jog neturėjo atgarsio juokingi priešinių kaltinimai dėl „išplėštų fermų“ ir kitų panašių dalykų.

„Mūsų pagrindinis tikslas — atkurti pasitikėjimą“, sakė V. Landsbergis, kalbedamas apie svarbiausias politines nuostatas, kurias Tėvynės sąjunga sieks įgyvendinti po rinkimų. Pasitikėjimą valdžia ir Lietuvos valstybėje jo nuomone, galima atstatyti kovojant su korupcija, nuosekliai vykdyti „švarių rankų“ politiką, parodyti kitokią ekonominę mokesčių, finansinę politiką, kad gyvenimo pagerėjimą pajautų per kelis pastaruosius metus labiausiai nukriausti žmonės.

Jis patvirtino, kad toliau bus tęsiama Sąjūdžio laikų tautinė politika nukreipta į pilietinės visuomenės, be jokių diskriminacijų ar privilegijų kūrimą ir pakvietė visas Lietuvos tautines bendrijas jungtis į demokratines valstybes, kaip savo bendros Tėvynės statybą.

„Noriu tikėti, kad 1997 metų pradžioje Lietuva vėl turės Centrinį banką su jam įprastomis funkcijomis. Tai nereiškia, kad įvyks staigus lito nuvertėjimas. Priešingai — darysime viską, jog būtų sustabdytas tolesnis lito perkamosios galios smukimas“, teigė G. Vagnorius paklaustas, ar bus panaikinta valiutų valdyba. Jo nuomone, ekonominėje politikoje Lietuva turi tik dvejopą pasirinkimą —

Naująjį Seimą prezidentas posėdžiauti pakvies lapkritį

Vilnius, spalio 21 d. (BNS) — Prezidentas Algirdas Brazauskas ketina šaukti naujojo Seimo pirmąjį posėdį lapkričio 25 dieną, o naujosios vyriausybės inauguravimo tikisi prieš pat naujuosius metus.

Antrasis parlamento rinkimų ratas vyks lapkričio 10 d., o iki patvirtinant naują vyriausybę, prezidentui ir Seimui teks sutarti dėl premjero kandidatūros, suburti kabinetą ir parengti bei patvirtinti jo programą.

Tradiciškai interviu Lietuvos radijui pirmadienį prezidentas paragino visas valstybines institucijas ir valdininkus atsakingai vykdyti savo pareigas valdžios perdavimo laikotarpiu. A. Brazauskas teigė, kad jo nenustebino rinkimai, po kurių pirmąjį ratą įtikinamai pirmąją konservatoriai, nors rinkimų išvakarėse jis nedviprasmiškai vyresni, kad daugelis rinkėjų balsuos už LDDP, kurią pats vadovavo iki tapdamas prezidentu 1993 m. pradžioje. Jis neanalizavo LDDP pralai-

mėjimo priežasčių, teusimines, kad partija per ketverius valdymo metus „kai kam nepatiko, buvo puolama, kartais pelyntai“. Prezidentas džiaugėsi, kad „žmonės orientuojasi mūsų politiniame gyvenime, išmoko vertinti politikus ir politines partijas“, tačiau stebėjosi menku rinkėjų aktyvumu.

Vos daugiau kaip 50 proc. potencialių rinkėjų atėjo balsuoti sekmadienį, tuo tarpu prieš ketverius metus jų dalyvavo 75 proc. Prezidentas tai iš dalies aiškina nepasitikėjimu valdžia apskritai, kuris „mūsųose rodamos visokiais būdais ir metodais“.

A. Brazauskas taip pat reikė nepasitenkinimą balsavimo procedūros organizavimu, ypač supeikęs ankštą balsavimo apylinkių patalpas ir balsavimo dėžių trūkumą. Kai kuriose apylinkėse, perpildžius balsavimo dėžes, sekmadienį rinkėjams buvo siūloma mesti biuletenius į greitosiomis sulipintas dėžes iš kartono.

Rinkimai „lenkiškuose“ rajonuose neįvyko

Vilnius, spalio 21 d. (BNS) — Preliminarūs rinkimų aktyvumo rezultatai rodo, kad 5 apygardose Pietryčių Lietuvoje Seimo rinkimai sekmadienį neįvyko. Naujosios Vilnios, Širvintų, Vilniaus, Vilniaus-Šalčininkų, Vilniaus-Trakų ir Trakų apygardose apima rajonus, kuriuose gyvena nemažai lenkų. Šiose apygardose, be kitų, kandidatavo Lietuvos lenkų rinkimų akcijos vadovai Janas Senkevičius, Seimo nariai — Ryšardas Maceikianecas ir Gabrielė Janas Mincevičius.

Šių penkių „lenkiškųjų“ apygardų rinkimų aktyvumas nesiekė 40 proc., ir tuo atveju rinkimai, balsuojant už kandidatus vienmandatėje apygardoje, laikomi neįvykusiais.

Sutinkamai su Seimo rinkimų įstatymu, rinkimai šiose apygardose ne vėliau kaip po pusės metų bus rengiami iš naujo, pradedant kandidatų iškilimu.

Kiekvienoje šių apygardų kandidatavo nuo 10 iki 15 politinių partijų atstovų ir asmenų, kurie išsikėlė patys. Šiose apygardose be kita ko kandidatavo LDDP atstovai, dabartiniai Seimo nariai, Seimo vicepirmininkas Juozas Bernatoniš ir Leonas Alesionka, konserva-

toriai Seimo narė Nijolė Ambrazaitė ir Juozas Dringelis, buvęs Aukščiausiosios Tarybos deputatas Rimvydas Survila, krikščionių demokratų sąjungos atstovas, Seimo narys Kęstutis Jaskelevičius, pats save išsikėlęs aplinkos apsaugos ministras Bronius Bradauskas, taip pat pats save išsikėlęs buvęs Lietuvos prezidento reikalų tvarkytojas Albinas Buzina.

V. Landsbergis nugalėjo ir vienmandatėje rinkimų apygardoje

Vilnius, spalio 21 d. (BNS) — Konservatorių vadovas Vytautas Landsbergis laimėjo vietą Seime Kauno kaimiškojoje apygardoje.

Apie tai pranešė Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas, pirmadienį 11 val. pradedamas spaudos konferencija. Jis pripažino, kad apskritai balsų skaičiavimas nepaprastai užsities.

Z. Vaigauskas tegalėjo pranešti tik Kauno kaimiškosios rinkimų apygardos rezultatus, kur iš dešimties kandidatų pirmąjame rate vietą Seime laimėjo V. Landsbergis.

• Lietuvos Generalinis konsulas Chicago praneša, kad sekmadienį, spalio 20 d., Lietuvos Seimo rinkimuose konsulate asmeniškai balsavo 252 asmenys. Rinkimų komisija, kurią sudarė Kęstutis Jėčius (pirmininkas), Daiva Meilienė ir Karilė Vaitkutė, rūpestingai tvarkė balsavimo eigą.

Kadangi labai daug balsuotojų nebuvo iš anksto užsiregistravę, kai kuriems asmenims teko ilgiau užtrukti, tvirtinant balsavimo dokumentus ir atlikti savo piliečio pareigą.

Visiems balsavusiems ir atlikusiems savo pilietinę pareigą konsulas dėkoja.

KALENDORIUS

Spalio 21 d.: Ursulė, Hilarijonas, Rikantas, Gilanda.

Spalio 22 d.: Severas, Donatas, Sudimantas, Mingelė. 1875 m. gimė vysk. Kazimieras Paltarakas.

klausimą nuo visų kitų abiejų šalių bendradarbiavimo sričių, kurios neturėtų nukentėti. Jis taip pat nurodė, kad Lietuvos Seimas nedelsdamas turėtų priimti įstatymą dėl jūros sienos.

Siekiant artėti prie europinių ir transatlantinių organizacijų, V. Landsbergio nuomone, Lietuva turėtų derinti baltiškoji solidarumą su Lietuvos savarankiškumu, kad Lietuva pasaulio būtų matoma ir kaip Vidurio Europos valstybė, turinti labai panašius geopolitinius rodiklius kaip ir Lenkija.

Paklaustas, ar šių rinkimų rezultatai turės įtakos jo asipirminimui kandidatuoti būsimose prezidento rinkimuose, V. Landsbergis sakė, kad viskas priklausys nuo to, kaip šių metų pabaigoje ir ateinančiais metais pavyks parodyti naują teisingesnę ir efektyvesnę kryptį Lietuvos vidaus politikoje.

SVEIKATOS KLAUSIMAI

PYKČIO, BAIMĖS IR
DEPRESIJOS ĮTAKA
ŠIRDŽIAI

DANIELIUS DEGĖSYS, M.D.

Vis daugiau ir daugiau atsiranda duomenų, rodančių, kad chroniškas pyktis, nerimas, viešumas ir depresija gali būti staigos mirties priežastimi tiems žmonėms, kurių širdies koronarinės arterijos yra susiaurėjusios ir sklerotinės. Yra duomenų, rodančių, kad chroniška depresija arba ilgą laiką besitęsianti nervinė įtampa, net visai sveikiems žmonėms gali sudaryti sąlygas širdies ligų išsivystymui.

Dr. Murray Mittleman, Harvard Medicinos mokyklos kardiologijos departamento direktorius, sako, kad, nors tiksliai nėra žinoma, ar jaudinimasis gali sukelti širdies ligą, bet nauji duomenys įtakoja, kad ilgą laiką besitęsiantis jaudinimasis, baimė arba pyktis gali prisidėti prie širdies ligų išsivystymo. Duke universiteto tyrinėtojai irgi mano, kad emocijos ir visą laiką besitęsiantis jaudinimasis kai kuriems žmonėms gali sukelti širdies ligas. Danyoje 1964 metais, buvo pradėtas stebėjimas, kuriame dalyvavo 730 vyrų ir moterų. Po 27 metų stebėjimo buvo nustatyta, kad tie asmenys, kurie ilgą laiką buvo depresijoje arba save laikė mažavertiais, nerodė entuziazmo, kaip nors pasiekti, turėjo 70% didesnę galimybę susirgti širdies ligomis ir 60% didesnę galimybę mirti nuo jų. Yra nustatyta, kad depresija, nerimas, baiminimasis ir jaudinimasis greitina širdies plakimo ritmą, sukelia kraujo indų spazmus, kas ir prisideda prie širdies infarkto susidarymo.

O ką galima pasakyti apie
pykčio įtaką širdžiai?

Tikrų įrodymų, kad pyktis sukelia širdies ligas, nėra. Bet yra daug duomenų, rodančių, kad pyktis širdžiai, turinčiai sklerotinius pakitusius koronarinius indus, yra labai pavojingas. Vienoje studijoje, kurioje dalyvavo 1,623 vyrai ir moterys su susiaurėjusiais širdies indais, buvo nustatyta, kad pyktis sukelia širdies infarktą. Gan dažnai žmonės, kurie turi susiaurėjusias koronarines širdies arterijas, įsivėle į bėgimą arba mišynes, staiga miršta, muštynėms net neprasidėjus. Tokiems asmenims smarkiai supykus, mirti širdies smūgiu rizika yra 2.3 kartų didesnė. Bet tie, kurie reguliariai ima aspi-

riną, būna šiek tiek apsaugoti nuo tokių mirtinų pykčio pasekmių. Aspirinas apsaugo kraujo indus nuo krešulių susidarymo, mažindamas trombotų lipnumą. Pykčio metu kraujyje padidėja adrenalino ir kitų hormonų kiekis, kraujo spaudimas pakyla ir širdies plakimas pagreitėja. Visų šių veiksnių įtakoje kraujo kūnelių – trombocitų lipnumas padidėja ir jie, susimėtę į krešulį, užkemša širdies kraują indą. Tokiu būdu staigiai miršta. Bet reikia pasakyti, kad visiškai sveiką širdį turinčiam žmogui staigus pyktis tokių pasekmių nesukelia. Kyla klausimas: kas yra geriau ar pykčio metu trenkti kumščiu į stalą ir tokiu būdu išleisti susikaupusią pykčio energiją, ar pyktį užgnaužti ir jo neparodyti? Viena belgių studija parodė, kad, sirgę širdies priepuoliais, tipo D asmenys (tai yra tokie asmenys, kurie pajėgdavo kontroliuoti ir užgnaužti pyktį) mirė 6-10 metų anksčiau, negu tie, kurie nebūdavo pykčio kontroliuoti. Taigi, atrodo, kad išleisti susikaupusią pykčio energiją yra sveikiau širdžiai, negu pyktį slopinti.

Vienišumo ir depresijos
įtaka širdžiai

1992 metų studijos, darytos Duke universitete, rodo, kad asmenys, kurie turėjo arteriosklerotinius širdies indus ir gyveno vieni, buvo nevedę, arba gyveno atsiskyrę nuo kitų ir neturėjo artimų draugų, tai 5 metų laikotarpyje jų mirė 50%. Tuo tarpu su tokiais pat širdies negalavimais tie, kurie gyveno kartu su artimais šeimos nariais, arba palaikantieji ryšį su artimais draugais, tokio pat laiko tarpe mirė tik 17%. Depresija, atrodo, yra pavojingesnė negu vienatvė. Montrealio širdies instituto mokslininkai sako, kad jų stebėtų širdies ligomis nusiskundžiančių ir depresija sergančių pacientų per 6 mėnesius mirė 16%, tuo tarpu tų, kurie depresija nesirgo, tokio pat laiko tarpe mirė tik 3%. Todėl kyla klausimas: ką reikia daryti, kad žmogus išvengtų didelių emocijų ir rūpesčių? Psichinis žmogaus gydymas kartu su raminančiais vaistais duoda gan gerus rezultatus.

PESTICIDŲ PROBLEMA

Rugpjūčio 27-28 d. AB „Akmenės cementas“ buvo atliktas netinkamų naudoti pesticidų terminio nukenksminimo eksperimentas, kurio metu buvo sudeginta daugiau nei pusantros tonos pesticidų. Prieš šį eksperimentą protestavo apie 2,000 vietos gyventojų.

Didžiausią jų pasipiktinimą sukėlė tai, jog jie paskutiniai sužinojo apie pradedamą eksperimentą. Vėliau dalyviai priėmė rezoliuciją, kurioje buvo reikalaujama aplinkos apsaugos ministro Broniaus Bradausko atsisakymo.

Aplinkos apsaugos ministras rugpjūčio 3 d. spaudos konferencijoje teigė, jog pesticidus deginti būtina. „Negalime pasirinkti kito kelio, negalime leisti ir to-

liau nuodyti Lietuvos žmones vandeniu vieno ar dviejų politikų“, pareiškė jis.

Lygindamas eksperimentinį deginimą su balandžio 26 d. gaisru Sakalynės pesticidų sandėlyje Tauragės rajone, B. Bradauskas pažymėjo, kad gaisro vietoje kai kurios medžiagos didžiausią leistiną koncentraciją viršijo net kelis šimtus tūkstančių kartų, o deginant pesticidus specialiose krosnyse, kenksmingų medžiagų beveik neišsiskyrė.

„Aplinkiniai žmonės kol kas nejaučia nenaudojamų pesticidų poveikio, tačiau po dešimties metų ar anksčiau jų sveikatai tikrai atsilieps“, kalbėjo jis.

„Apžvalga“

„Lietuvos Vaikų Vilties“ komiteto pirm. Gražina Liautaud (kairėje) su būreliu LVV globojamų vaikų savo vasarvietėje Wisconsin valstijoje šią vasarą.

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR
PASAULYJEVIENUOLINIO GYVENIMO
50-metis

1996 spalio 1 dieną Biržų katalikų Šv. Jono Krikštytojo parapijos bažnyčioje paminėta tėvo Edmundo Mažeikos, SJ, 50 metų vienuolinio gyvenimo sukaktis. Ta proga drauge su jubilatu šv. Mišias aukėjo Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijolas t. Jonas Boruta, SJ, Romos Grigaliaus universiteto profesorius t. Paulius Rabikauskas, SJ, Vilniaus jėzuitų namų vyresnysis t. Algimantas Gudaitis, SJ ir Biržų jėzuitų namų vyresnysis t. Jonas Katulis, SJ.

Pamokslu metu t. provincijolas kalbėjo apie vienuolinio gyvenimo esmę – gyvenimą pagal tris – neturto, skaistumo ir klusnumo – įžadus, tuo liudijant Dievą, kaip aukščiausią vertybę.

Jubilatas yra kilęs iš kelmės parapijos, gimęs 1925.01.15. Baigęs 6 gimnazijos klases 1942 m. įstojo į Kauno Kunigų seminariją. Kai sovietinės valdžios isakymu Seminarijoje buvo mažinamas klierikų skaičius per pusę, pagal saugumo pateiktus vardinius sąrašus buvo pašalinta 150 klierikų. Į tą sąrašą pateko ir Edmundas. Tada jis nuvyko į Pagrižuvį ir 1946.10.01 įstojo į Jėzaus draugiją ir atliko 2 metų naujokyną Pagrižuvyje.

Po to, 1948 m. pasitaikius proga, vidury mokslo metų jis seminarijos išstojo vienas

klierikui ir atsiradus laisvai vietai, jis vėl įstojo į seminariją. Bet saugumas jį antrą kartą išvarė, kadangi jis nesutinka su jais bendradarbiauti. Taip, prasiškęs kunigų seminarijoje 4 metus, turėjo su ja atsiseikinti, kaip saugumiečiai užgamtavo – visam laikui.

1949-1951 m. mokosi Vilniaus Suaugusiųjų gimnazijoje, o 1951-53 m. Šiaulių Mokytojų institute ir jį baigia su pagyrimu. Po to 1953-1975 m. studijuoja Vilniaus Pedagoginiame institute, kurį baigęs, mokytoju įvairiose Lietuvos mokyklose – Gelgaudiškyje, Lukšiuose, Kaltinėnuose. Po to 10 metų dirba lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju Gudijoje lietuvių gyvenamose vietovėse – Pelesoje ir Gervėčiuose.

Su jo atvykimu į Pelesą vietinės sovietų valdžios išregistruotoje Pelesos tikinčiųjų bendruomenėje prasideda atkakli kova už Pelesos bažnyčios, paverstos kolūkiu sandėliu, grąžinimą tikintiesiems. Pelesos parapijiečių delegacijos su pareiškimais plaukė plaukė į vietos apylinkę, rajoną, Gardiną, Minską ir galop į Maskvą pas religinių reikalų igaliojimą. Suprantama, vietos saugumui nebuvo labai sudėtinga išsifruoti tų pareiškimų įkvėpėją, organizatorių ir autorių. Mokytojų netrūkusių buvo išrašytas kelias

lapis atgal į Lietuvą.

Bet, kaip žinia, ši kova už bažnyčią neliko be vaisių. Pelesos tikintieji pasiekė savo. Prieš keletą metų Pelesos bažnyčia buvo sugrąžinta tikintiesiems, paskirtas lietuvis kunigas, o mokytojo mokynys pelesiškis Lionukas, kuris anksčiau visiškai nemokėjo lietuvių kalbos, dabar gerai kalba lietuviškai ir Rygos kunigų seminarijoje jau gavo, kaip ir jo mokytojas, kunigystės šventimus ir kunigauja Gudijoje.

Atleistas iš Pelesos mokyklos, Edmundas rankų nenuleidžia. Didelio sumanumo dėka, žinoma, ne be Dievo pagalbos, jam pavyksta įsidarbinti kitame Gudijos rajone esančiame lietuvių telkinyje – Gervėčiuose, arkių vyskupo Julijono Steponavičiaus tėviškėje (netoli nuo ten ir kankinio, kovotojo už Bažnyčios teises kunigo B. Laurinavičiaus tėviškė). Gervėčiuose lietuvių kalbos mokytoju Edmundas Mažeika dirbo iki 1985 metų, kada išėjo į pensiją, o jį pakeitė kitas mokytojas. Tapęs pensininku jis apsigyveno Šiauliuose, kur buvo susibūrę sovietų valdžios iš vienuolinių namų išvaryti broliai jėzuitai. Jam atrodė, kad nebėra jokios vilties pasiekti kunigystės, daugelis bendrabrolių Jėzaus draugijoje net nežinojo, kad jis ne brolis, o scholastikas. Lietuvai atgavus laisvę, tėvo Boleslovo Babrauskos vadovaujamas, pasirodė diakonato ir kunigystės šventimams.

1991.07.27 Šiauliuose buvo pašventintas diakonas, o 1992 vasario 15 d. Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje vysk. S. Tamkevičius, SJ, suteikė kunigystės šventimus. Galutinius vienuolinius įžadus Jėzaus draugijoje padarė 1992.04.22 d. – Mergelės Marijos Jėzaus draugijos Motinos šventėje, taip pat Vilniuje, Šv. Kazimiero bažnyčioje. Nuo šventimų dienos uoliai darbuojasi Kristaus vynuogynė Biržų Šv. Jono Krikštytojo parapijoje.

SALEZIEČIŲ KURSAI
LIETUVOS JAUNIMUI

Rugpjūčio 5-9 d. Kaune viešėjo Turino Šv. Augustino oratorijos (jaunimo centro) direktorius saleziečių kunigas Don Eligio Caprioglio ir 19 animatorių. Viešnagės tikslas – suteikti teorinių bei praktinių žinių, kaip dirbti su vaikais ir jaunuoliais, užimti jų laisvalaikį, steigti jaunimo centrus – oratorijas parapijose.

Užsiėmimuose, kurie vyko Kauno Tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje ir Palemonė, dalyvavo per 50 jaunuolių iš Kauno arkivyskupijos ir kitų Lietuvos vyskupijų. Pasak Sesers Liucijos Grybaitės, FMA, didžiausią įspūdį visiems paliko didelė svečių meilė ir pasiaukojimas

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumerasas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant į Lietuvą (Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant į užsienį oro paštu	\$500.00	\$250.000	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė

Administratorius Ignas Budrys

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuofira. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos priklauso nuo trukmės, gausių prašymų kėl nora skelbti.

jauniems žmonėms. Praktinių užsiėmimų metu įvairiose būreliuose buvo supažindinama su teatro, šokių, muzikos, dailės menu, žurnalistika.

Baigiamoji kursų šventė įvyko rugpjūčio 9 d. prie Palemono bažnyčios. Čia, greta bažnyčios statomame saleziečių vienuolyne, netrukus įsikurs Don Bosko vaikų ir jaunimo centras. Šventėje dalyvavo per 200 vaikų ir jaunuolių, kuriuos italų ir Lietuvos animatoriai (būsimieji oratorijų jaunimo vadovai) mokė žaidimų, dainų, šokių.

Pasilikminę ir pažaidę vaikai dėkojo Viešpačiui už turiningą popietę, vaišinius itališkomis vaisėmis. Vėliau visi dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukėjo kun. K. Juknevičius, kun. M. Burba ir kunigai iš Turino.

Pasak kun. Don E. Caprioglio, oratorijų, kurioms vadovauja saleziečiai arba Marijos Krikščioniškosios Pagalbos dukterys drauge su jų parengtais animatoriais, kuriems padeda pasauliečiai savanoriai, ypač šių vaikų bei jaunuolių tėvai, esama visame pasaulyje. Oratorijose vaikai linksmi ir prasmingai praleidžia savo laisvalaikį, susiranda draugų, geriau ima pažinti save, kitus ir Viešpatį, ruošia pamokas.

1891 m. įsteigta Turino Šv. Augustino oratorija yra didžiausia šiame mieste. Vasarą ši jaunimo centrą lanko maždaug 1,500 vaikų nuo 6 iki 15 metų amžiaus ir beveik 400 jaunuolių nuo 15 iki 26 metų amžiaus. Mokslo metais čia pasirodo per

600 vaikų ir jaunuolių. Oratorija veikia kiekvieną dieną nuo 3 iki 12 val. vak., o sekmadieniais – visą dieną.

Čia veikia dramos, sporto, meno, teatro, dailės, žurnalistikos būreliai, vaikai gali paruošti pamokas, pasimelsti. Animatoriai dirba iš pašaukimo, be jokio užmokesčio. Šv. Augustino jaunimo centrą Turine materialiai remia vaikų bei jaunuolių tėvai ir Turino savivaldybė.

„Bažnyčios žinios“, Nr. 15

SUNG L. CHOU, M.D.

Vidus ligos, akupunktūra

HOLY CROSS

PHYSICIANS PAVILION

3 fl. South, East Suites

Lithuanian Plaza Ct.

at California Ave.

Chicago, IL 60629

(312)-471-8142

Kalbame lietuviškai

HOLY CROSS FAMILY

MEDICAL CENTER

749 W. 31st St.

Chicago, IL 60616,

(312)-225-0895

Cardiac Diagnostics, Ltd.

6132 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60629

Tel. 312-436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos

Valandos pagal susitarimą

LINAS A. SIDRYS, M.D.

Oftalmologas/Akių Chirurgas

9030 S. Ridgeland Ave.

Chicago Ridge, IL 60415

708-422-8822

4140 W. 63rd St.

312-735-7700

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA

9006 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL

1 myliai vakarus nuo Harlem Ave.

Tel. (708) 996-4065

Valandos pagal susitarimą

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

166 E. Superior, Suite 402

Valandos pagal susitarimą

Tel. (312) 337-1288

EDMUNDAS VIDAUS, M.D., S.C.

Specialybė – Vidaus ligų gydytojas

Kalbame lietuviškai

6167 S. Archer Ave. (prie Austin)

Valandos pagal susitarimą

Tel. (312) 986-7788

ARAS ŽILGAS, M.D.

AKIŲ CHIRURGIJA

AKIŲ LIGOS

Good Samaritan Medical Center

Naperville Campus

1620 E. Ogden Ave., Suite 310

Naperville, IL 60563

Tel. 708-827-0888

Valandos pagal susitarimą

INTEGRALI TAUTA

Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės Komisijos antroji sesija

Šių metų rugpjūtį 2-6 d. Vilniuje į antrąją sesiją susirinko Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV Lietuvių Bendruomenės komisija. Kartu su JAV atstovais – pirm. Donatu Skuču, Krašto valdybos pirm. Regina Narušiene, Juozu Ardžiu ir Liūda Rugieniene – į posėdžius atvyko JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidento pirm. dr. Zigmas Brinkis, Krašto valdybos nariai – Kultūros tarybos pirm. Alė Kėtelienė, Švietimo tarybos pirm. Regina Kutienė ir vicepirmininkas sporto reikalams Algis Rugienius.

Posėdžiai prasidėjo pirmadienį rytė, Vilniaus arkikatedros klebonui kun. Kazimierui Vasiliauskiui sukalbėjus invokaciją.

Susitarus dėl darbotvarkės, pirmuoju šios sesijos punktu buvo svarstomas dokumentas „Integrali tauta“, kuriame nusakomi komisijos darbo principai, tikslai, apibūdinamos veiklos sritys ir 1996-97 metais galimų, arba jau vykdomų, programų planas.

Kai Vilniuje buvome susirinkę kovo mėn., vos pradėjus diskutuoti mūsų bendro darbo gaires, darėsi aišku, kad pirmiausia turime nustatyti pagrindinį darbo tikslą, veiklos principus. Nutarėme, kad, remiantis Lietuvos Respublikos Konstitucija ir Lietuvių Charta, kuria vadovaujamasi išieivija, parengsime dokumentą, pavadinimą „Integrali tauta“. Jau šie du žodžiai išryškina pagrindinį dokumento mintį. Komisijos darbo tikslas yra siekti, kad tauta integruotųsi. „Lietuvių tautą sudaro ir tėvų žemėje gyvena, ir už jos ribų įsikūrę pasaulio lietuviai. Juos į integralią tautą jungia aukščiausioji tautinė bendruomenės organizacija – nepriklausoma valstybė“. Mūsų tauta buvo daugelį metų naikinta, sąmoningai ardyta ir supriešta. Nors ir esame išskaidyti po visas pasaulio šalis, tačiau svarbu suvokti, kad esame vienos ir tos pačios tautos vaikai, kad turime bendrą, turime vieni kitus pažinti ir vieni kitoms padėti, o ypač dabar, atstaus nepriklausomybę, tai vykdyti daug lengviau, nes galime remtis savo kraštu, kuriame yra ir turi išlaikyti mūsų tautos kamienas.

„Kiekvienas lietuvis, vykdamas žmogaus priedermes ir

savo pašaukimą, kuria lietuvių tautos kultūrą, o valstybė jam padeda. Tautos kultūros svarbiausi tikslai yra tautos tęstinumas, tapatumas ir atsparumas“. Mums išieivijoje šie principai yra lengvai suprantami, nes kovodami už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, būtiną tautos tęstinumui, tapatumą ir atsparumą vadinome „lietuvių išlaikymu“. Suvokti savo tautos tapatumą ir išvystyti jam imunitetą, kad perduoti sekančioms generacijoms, yra ne vien tik svarbus uždavinys išieivijai, bet kartu ir Lietuvai, kuriai įtaką sparsčiai daro iki šiol draus-ta vakariečių kultūra, ypač jaunimui ji patraukli ir įdomi. Lengva pasiekti modernių garų, reklamų ir prekių sukuryje kai aplinka erzti, daug reikalaujanti ir mažai duodanti, neteikianti vilties rytojui. Ne vien jaunimas, bet ir vyresnieji nepasitiki geresnia ateitimi. Lietuvių tautos atsparumo stiprinimui yra būtina „Lietuvių ir išieivijos intelektualizacijos programa“, o tapatumo stiprinimui „etninės kultūros vertybių perėmimo programa“.

„Integralios tautos“ ugdymo būdas yra žmonių ryšiai – privatus ir kolektyviniai. Artimu laiku kultūros sklaida bus įmanoma elektroniniu būdu. Įsijungus kompiuteri, bus galima ne tik mokytis lietuvių kalbą, sužinoti apie Lietuvos valstybę, kraštą, kultūrą, bet ir apie įvairius renginius Lietuvoje bei išieivijoje. Reikia viltis, kad tai bus viena pagrindinių priemonių, kuri padės mūsų tautai, nors ir išskaidytai, palaikyti tamprusius ryšius be didelių pastangų ir išlaidų.

„Integralios tautos“ dokumente yra numatyta darba vykdyti šiose srityse: valstybinio saugumo, etninio reikalų, jaunimo, švietimo, kultūros, sporto, sveikatos, socialinių reikalų, ūkio, tarptautinės politikos. Šios sritys gali būti papildomos, bus dirbama pagal neribotą skaičių konkrečių programų ir kiekviena programa gali turėti neribotą skaičių projektų. Kai kurie siūlomi projektai jau yra vykdomi. Pavyzdžiui, „Lietuvos stojimo į NATO remimo programa – poveikio JAV opinijai organizavimas“. Po komisijos pirmojo susitikimo Užsienio reikalų ministerija ir Krašto apsauga pradėjo glaudų bendra-

Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos valdybos pirm. Seimo narys Povilas Katilius (kairėje) kalbasi su kandidatu į Seimą prof. Feliksą Palubinską ir Čikagos LKDP skyriaus pirm. Vladu Šoliūnu Kaune.

darbiavimą su JAV Krašto valdyba. Kultūros srityje „Masinio meno formų palaikymo programa“, tai dainų, šokių, sporto šventės, mokslo ir kūrybos simpoziumai, kurie taip pat jau vyksta.

1996-97 metų vykdomų programų plane, šalia aukščiausių mėtų programų, vadinama lietuvių mokyklų rėmimas, jaunimo stovyklų rengimas, profesinio meno reprezentavimo programa, meno kūrybos grąžinimo Lietuvos rėmimas (pavyzdžiui, Gedimino paminklas), archyvo tvarkymo, lietuvių grįžimo, komunikacijos modernizavimo, spaudos platinimo, valstybinių kultūros propagavimo veiksmų (pvz., Mažvydo sukaktis) programos, tautinės tapatybės ugdymo Rytų Lietuvoje projektas. Pačiu pirmuoju punktu akcentuota, ir šiuo metu vienu aktualiausių, yra „valstybinio saugumo koncepcija“.

„Integrali tauta“ dokumentą patvirtino LR Seimo ir JAV LB atstovų Komisija 1996 m. rugpjūtį 2 dieną. Kartu su šiuo dokumentu buvo paruoštas Komisijos pareiškimas, kuriame teigiama, kad „Integrali tauta“ yra „visoje žemėje įsikūrusių tautiečių gyvenimo lietuvių tautai ir Lietuvai paieška. Ši paieška – tai ne tik lietuvių tolesnio gyvenimo vizijos metmenys, bet ir jų įkūnijimo konkretūs projektai, kuriems įgyvendinti telkiamos pajėgos ir galios Lietuvoje ir visame pasaulyje“. Po pareiškimo pasirašė politinių partijų ir organizacijų (devyni) atstovai

Lietuvos Respublikos Seimui ir atstovai JAV Lietuvių Bendruomenei.

„Integrali tauta“ dokumentą spaudos konferencijoje pristatė Romualdas Ozolas ir Liūda Rugienienė, paaiškindami šio dokumento turinį. Buvo spaudos atstovų klausimai, kurių vienas: kodėl šis dokumentas, apimantis visą tautą, nebuvo ruošiamas kartu su Pasaulio Lietuvių Bendruomenė? Atsakyta, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė buvo siūloma kartu su Lietuvos Respublikos Seimu sudaryti komisiją, tačiau ji komisijos idėjos atsisakė. Komisija buvo sudaryta tik tarp LR Seimo ir JAV LB, nors ateityje komisija gali būti praplėsta. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos idėjos atsisakius, JAV LB norėjo komisiją organizuoti kartu su Kanados LB, nes šios dvi Bendruomenės yra kaip seserys ir praturtintos dirbti drauge. Daugelis „Integralios tautos“ dokumento mintčių, yra apie Lietuvą ir visą išieiviją, tačiau yra tokių, kurios specifiniai kalba apie JAV ir Lietuvos ryšius.

„Integrali tauta“ dokumento ir pareiškimo ištisi tekstai ir komentarai buvo išspausdinti kai kuriuose Lietuvos laikraščiuose, žurnaluose. Buvo komentuojama per televiziją, radijo laidas. Komisija viliasi, kad visuomenė įsijungs į diskusijas ir pareiškė savo mintis visais integralios tautos reikalais. Dokumentą pristatius, siūlomų programų ir projektų mintys greitai sklido, atsispindėjo

pokalbiuose su ministerijomis, Lietuvos sporto kongrese ir tolimiesiems komisijos pareiškimams. Persai išvada, kad šis dokumentą rengiant, nebuvo prasielkta su mūsų tautos ir valstybės poreikiais bei vizija ir kad išlaikyti tautai integruotis yra itin svarbu.

STEIGIAMA PASAULINĖ TEOLOGŲ SĄJUNGA

Kelių žemųjų katalikų teologų susibūre į tarptautinę Katalikų teologijos draugiją sąjungą. Kaip rugpjūtį 9 d. Tubingene pareiškė Tubingeno universiteto dogmatikos profesorius Peteris Hunermannas, šiuo žingsniu norėta reaguoti į visuomeninę teologijos bei Bažnyčios padėtį, pasižymintį radikaliais pokyčiais. Teologijos ir Bažnyčios interesams būtinas aktyvesnis tarptautinis dialogas, kurį skatina naujoji tarptautinė sąjunga, kurios steigiamasis susirinkimas įvyko rugpjūtį 4 d. Kanados mieste Sherbrooke. Sąjungos būstinė bus įsikūrusi Tubingene. Organizacijos nariai ketina keistis mokslinėmis žiniomis, ypač projektais, darbo sumanymais ir mokslinių tyrimų rezultatais. Tai vyks per simpoziumus, kongresus ir darbo susitikimus.

Sąjunga taip pat ketina remti tyrinėjimus teologijos disciplinų srityse bei skatinti teologijos sąveiką su įvairiomis mokslinėmis disciplinomis. Nauja organizacija pasižymės ekumenine orientacija ir ieškos pokalbio su kitomis religijomis ir pasauležiūromis.

Čikagos ir apylinkių lietuviai praėjusį savaitgalį dar kartą akis akis susitiko su skaudžiausia, bet ir kilniausia, Lietuvos istorijos laikotarpiu – partizanų era. Tiesa, tas laikotarpis buvo palyginti trumpas; tik apie dešimtmetį, todėl gal nelabai tikslu jį vadinti „era“, tačiau tuo metu mūsų tauta parodė tiek ryžto, ištvermės ir pasiaukojimo, kad jo užtektų ilgiems šimtmečiams.

Nors partizano vardas daugeliui užsienio lietuvių tebėra karžygiškumo ir narsumo simbolis, tačiau kasdienybė daro savo, o dešimtmečių dulks vis dėlto į užmarštį stumia net ir tai, ko nei vienas neturime teisės pamiršti. Todėl gera, kad mūsų tarpe bent retkarčiais pasimaišo anų dienų dalyviai – liudininkai, atnaujindami partizanų kovų vaizdus, nuotaikas ir išgyvenimus, perduodami gyvų, iš širdies plaukiančių, žodžių savo dainas ir legendas.

Taip buvo ir praėjusį savaitgalį, atvykus koncertuoti partizanų dainos vienetei „Girių aidas“. Tai ne aktorai, ne solistai ar profesionalai dainininkai, bet partizanai, anuomet su ginklu rankose vedę žūtbūtinę kovą, kurios turbūt nei vienas nesitikėjo laimėti. Tačiau tas nesustabdė jų pasiryžimo padaryti priešui kiek galima daugiau nuostolių, parodyti ir saviesiems, skubantiems prisitaikyti dėl „trupinio aukso“, gaudaus valgio šaukšto“, ir svetimiesiems, besistengiantiems negirdėti žudomos tautos šauksmo, kad Lietuva pavergta, bet nenugalėta.

Iš mokyklų suolo prisimeiname, kad lietuvių tautosaka nekūrė karžygių epo ir nesizavėjo karais, užkariavimais, žygiais ir kitas šalis priešų persekioti. Jeigu ir buvo apdainuojama kario dalia, tai dažniausiai liūdnei – išsakant jo skundą, kad reikia joti į tolimas žemes, iš kur gal tik žirgelis parnės žinia motulei, sėsei ar mergelei apie jo žuvimą. Vis dėlto partizanų kovų laikotarpis įrašė į mūsų literatūrą ir karžygių epą – dainas, daugiausia taip pat liaudies sukurtas, t.y. nežinomą autorių, perdavusį savo kūrybą iš lūpų į lūpas. Nors tose dainose dažnai minimi priešams padaryti nuostoliai ir laisvės kovotojų narsumas, bet dainų nuotaika nedaug skiriasi nuo anų senųjų liaudies kūrinių apie kareivio dalį.

Danutė Bindokienė

Brangiausias palikimas

Partizanų dainos mums labai artimos ir brangios, todėl ypač džiaugiamės, kad ne tik Čikagos bei apylinkių, bet ir kitų telkinių lietuviai turės progos pasiklausyti „Girių aidas“. Linkime koncertų nepraleisti, nes nedaug galbūt jau bus progų savo tarpe pamatyti partizanus. Jie tokie trapūs po visų pergyvenimų, kančių ir aitraus nusivylimo. Juk ir nepriklausomoje Lietuvoje tebėra nustumti į labiausiai nereikalingų, nepageidaujamų ir užmirštų žmonių vietą. Nors šiuo metu dar yra šiek tiek daugiau kaip 400 gyvų partizanų, bet brandus jų amžius primena, kaip tas skaičius sparčiai retėja ir ateityje dar labiau retės.

Rūpestį kelia, kad išnykus paskutiniam partizanui, gali visiškai nublukti ir jų vaidmuo Lietuvos istorijoje. Galbūt kai kas to ir laukia. Žinome, kad tevyneje partizanai nėra populiarūs, nes primena „nepatogų“ laikotarpį dar gyviesiems likusiems stribams (ir jų artimiesiems), kankintojams, teisėjams ir apskritai buvusiems komunistams, laisvės kovotojams niekinusiems. Neatrodą, kad ir dabar reikalaujasi pasikeitę, nes į partizanų šventes, paminklų atidengimo iškilmes, net laidotuves neatsilanko vyriausybės atstovai.

Daug kam ir čia nelabai patogu kalbėti apie partizanus, iškelti Lietuvos valdžiai jiems daromas skriaudas. Kai kurie įtakingi užsienio lietuviai, norėdami dėl garbės ar pelno įsitenkti valdantiejiems, vengia drąsiau pasisakyti. Patogiariau teigti, kad tai istorija, kuri labai palieka apdulėjusiuose knygų puslapiuose. Tačiau to negana. Ne dėl to partizanai savo krauju tuos puslapius prirašė...

Tautai šiandien, nemažiau kaip partizanų kovų metais, reikia pavyzdžių, kurie įkvėptų jaunimą siekti šviesesnės ateities, o vyresniesiems, palinkusiems po nusivylimą našta, suteiktų viltį, kad galima savo dalį pakeisti, tik reikia ryžto ir darbo. Tegul skamba partizanų dainos ir pasakojimai, tegul šiuo purpuro priekš ir savų išdavių žiaurumas, tegul visa tai įsirežis tautos atmintyje, kurią perduosime ateinančioms kartoms, kaip brangų palikimą.

TĖVYNĖS LABAI

BALYS RAUGAS

45.

– O, ne, nei Jėi ne tavo talentas, – nutraukė ją Keraitis, – mano šodis būtų beprasmiškas.

– Bet, pagal mano kalendorių, atrodo, mūsų linksmųjų laikotarpis užibaigė tik su Užgavėnių baliu mišio Seulėnais.

Žiemai besibaigiant, Keraitis netikėtai štabe nugirdo piktą kalbą Krašto apsaugos ministro adresu. Ir esu vienas pagalvojęs, jog Giedraitis nekoks ministras – lėtas, ir visi kalba apie jo menką nuovoką kariškuose dalykuose. Kiek vėliau jis nugirdo pasišaipymą ir apie Vidaus reikalų ministro Rusteikos vieną kitą keistą pasišaipymą. Abu tie pulkininkai carinės karo mokyklos, nedidelio išsilavinimo, karininkai, bičiulystės ryšiais juos jungė vienodos žmogiškosios silpnybės – stikluokas, kortos bei linkamas gyvenimas. Kai Keraitis pokalbiuose santūriai šypseni kritiškais teigimais lyg ir pritarė, atsiminė po 1926 metų gruodžio 17-sios sukilimo nuotaikas, kai dalis karininkų suorganizavo „Gedelinį vilką“ su tiesiog artistiniu patriotizmo demonstravimu. Kiekvienas, įdomas ir šis organizacija, privalėjo prisiekti prieš durklą. „Gedelinio vilko“ šūkis – „Tautos garbė – valstybės garvė“ buvo apgaulingai patrauklus. Šios organizacijos vadas – ministras pirmininkas Augustinas Voldemaras, o globėjas, garbės šefas, pats Respublikos prezidentas Antanas Smetona. Ir Keraitis buvo gundomas įstoti, bet nesunkiai išvengė, nes jau studijavo universitete ir dėl studijų laikinai buvo išlejęs „neribotų atostogų“. A. Smetona, įsigilinęs į šios organizacijos struktūrą ir jos siekių per daug eks-

centrišką deklaravimą, o jos vado – ministro pirmininko Voldemaro vyriausybei vis labiau elenkant diktatūros link, iš „Gedelinio vilko“ kefo-globėjo pareigų pasitraukė. Organizacija atsidūrė pavojuje. Tarp Smetonos ir Voldemaro įtampa didėjo. Įdomi tos įtamos auka – aviacijos leitenantas Bronius Auksrotas. Jis Neolituanų rūmuose, voldemarininkų korporacijos ruošime pokilyje, kartu su studentais be kitų dainų užtraukė „dinguliuok“ motyvais – „Mūsų vadas Voldemaras su Smetona dažnai baras“. Po tardymų leitenantas Auksrotas buvo paleistas iš kariuomenės. Kad būtų atstatyta vyriausybės su prezidentu darna, ministru pirmininku prezidentas pasikyrė savo giminaitį Tūbelį, o Voldemarą ištrėmė į provinciją. Anksčiau minėtos nuotaikos prieš ministrus pulkininkus Giedraitį ir Rusteiką, ištrėmus Voldemarą, staiga pavirto į voldemarininkų sukilimą – perversmą, įvykusį 1934 m. birželio 6-7 d. Sukilimo – perversmo likvidavimui pagrindinį vaidmenį atliko Karo mokykla, vadovaujama generolo Jackaus. Voldemarą Karo lauko teismas nubaudė 12 metų kalėjimo. Perversmo vadai – aviacijos plk. lt. Narakas, gusarų pulko vadas plk. lt. Bečkus ir perversmų pritarėjas Kariuomenės štabo viršininkas gen. Kubiliūnas buvo nuteisti mirties bausme, tačiau prezidentas pasigailėjo: Kubiliūnui mirties bausmę pakeitė į 15 metų sukių darbų kalėjimo, Bečkiui – 15 metų ir Narakui – 12 metų. Šie trys ir 14 šešėlio laipinio karininkai buvo pažeminti į eilinius. Dar kiti 25 perversmo dalyviai nubauti papeikimu ar iškelti į provincijos dalinius. Į Kubiliūno vietą pasikyrė vienas sukilimo maldintojų – smarkųjį gen. Jackų, kuris reikalavo visus, sukilime dalyvavusius, sušaudyti. Tačiau tuo metu buvęs Krašto apsaugos ministras Šniukšta jam atkirtęs: „Kai Tamsta būsi mano vietoje, galėsi šaudyti, o aš nešaudysiu“.

Šis slogus istorinės reikšmės įvykis Kariuomenės štabą užgulė sunkiu juodo liūdesio debesiu. Jau kelinta diena iš eilės, grįžęs namo, Keraitis beveik aimanavo:

– Baisi, slegianti nuotaika... Ir vis galvoji: ar nepadariau klaidos, sugrįždamas į karinę tarnybą.

– Ne, Antanėli, nepadarei. Praeis šitie debesys. Kai šis įvykis nutols, kaip sakoma, iš istorinės perspektyvos jis ir tau kitaipt atrodys...

Deja, darbovietėje nuotaika tebebuvo įtempta: gen. Jackaus laikysena, jo elgesys rodė nervinį parimą, bet rugpjūtį pirmąją, po trijų mėnesių, Keraitis grįžo namo pakitusia nuotaika:

– Įvyko malonus pasikeitimas – į gen. Jackaus kėdę atsisėdė plk. Račkis. Su gen. Jackumi iškelio ir bjaurioji nuotaika, kuri ne tikitai mane vieną kankino. Man ir Jackaus gaila – dabar jis ligoninėje. Į smegenis išsiliejęs kraujas. Pusiau paralyžuotas.

– Tai ir jis yra sukilimo auka. Tu kartą man sakei, jog jis yra idealus Karo mokyklos viršininkas.

– Taip. Kariūnams jis drausmę skiepjo ne šūkavimais ar „valandom su šautuvu“, bet pavyzdžiu, savo laikysena, švitrū žvilgsniu. Jis mokoje auklėti kariūnus drausmės ir pagarba vyresniesiems. Iš archiau pažįstantys sako, kad štabe jis pasirodė visiškai kitokiu žmogumi. Štai ką plk. Musteikis papasakojo, ko anksčiau neteko girdėti: „Sukilimo rytą į štabą atvykęs, gen. Jackus visur bėgiojo ir ant visų rėkė, davinėjo įsakymus. Sužinojęs, kad iš Zarasų yra atskraidintas Voldemaras, įsakė iškviesti laikinaiėjus aviacijos viršininko pareigas plk. lt. Naraką. Jam atvykus, Jackus puolė šaukdamas: „Ar yra aviacijoje Voldemaras?“ Narakui atsakius „taip“, Jackus: „Jei pristatysi jį čia, į štabą, jums viskas bus dovanota“. Narakui atsakius „gerai“, Jackus grie-bė jį ir pabučiavo.

Ir vėl slinko ankstyvo rudens dienos su ramiais kasdieniniais rūpesčiais, Keraitiui iš darbo grįžtant su šypseną ir juokaujant su Vytuku ir Birutėle. Bet lapkričio 22-osios vakare, visiems susėdus prie vakarienės stalo, pranešė linksmą žinią:

– Norėjau palaukti rytojaus, bet nutariau pasidalinti linksmą žinią prie stalo, kad visų apetitas būtų geresnis.

– Mano apetitas gelas, – nutraukė Vytukas.

– Bet tavo „r“ vis negera, – juokėsi teta.

– O-o-o... Atsiprašau, užmiršau, – atkrito Vytukas.

– Gerai, Vytuk, neužmiršk tos „r“, – įsiikišo motina, – tai ką, Antanėli, norėjai pasakyti?

– Lapkričio 23-osios proga tarp aštuonių štabo karininkų, pakeltų į aukštesnį laipsnį, esu ir aš.

– Sveikinai, pone pulkininke, – pirmoji ištiesė ranką teta.

– Ne, ne pulkininkas, bet pulkininkas leitenantas, o man tu tik leitenantas. Tas „pulkininkas“ kvepia senatve, – pasakė ir pasuko žvilgnį į vaikus, – Vytuk, Birutėle, sveikinkite tėtuką.

Lapkričio 23-osios rytas nustebino Keraitį:

– Žiūrėk, Danute, kas dedasi lauke. Netikėta pūga. Ne per daugiausia to sniego, bet vėjas jį gaminioja, kaip piktas šuo avis.

– Mūsų planai jau sujaukti, – liūdnei ištare Danutė, – vaikų tikriausiai negalėsime paimti į bažnyčią. Bet teta Mišiu neapleis – ji visuomet Lapkričio 23-įją užprašo Mišias už broliavaikį Joną. Taigi man teks pasilikti su vaikais, o tu vis tiek privalai eiti.

– Nieko nepadarysi. Eisiu vienas, kaip viengungis prisijungti prie savo kolegų, – nusijuokęs apkabino atsiveikininimui.

(Bus daugiau)

„XX AMŽIUI“ – 60

1936 metų birželio 24 d., trečiadienį, Lietuvoje pasirodė naujas katalikų dienraštis, kuris iš karto aplenkė kitus laikraščius savo turinio ir formos svarumu, informacijos operatyvumu ir objektyvumu, plačiai aprašomą įvykių ir reiškių panoramą, gilia ju analize. Taip atsitiko todėl, kad „XX amžius“ iniciatoriai ir leidėjai buvo žymiausi to meto naujosios katalikų kartos atstovai: Juozas Ambrazavičius (išėjimoje tapęs J. Brazaičiu), Pranas Dielininkaitis, Jonas Grinius, Zenonas Ivinskis, kun. Stasys Yla, Juozas Keliuotis, Antanas Maceina, Ignas Skrupskelis. Redaktorius – kun. Juozas Prunskis. Jie subūrė aplink laikraštį stipriausias intelektualines pajėgas, ir ketverių metų laikraščio leidyba giliai įsirežė į mūsų kultūros istoriją.

Manome, kad šiandieniniams skaitytojams būtų tikrai pravartu susipažinti su „XX amžius“ žanginiu redakcijos vedamuoju, su šiandien palyginti iškilus, tendencijas, problemas, iškilusias mūsų tėvų kartai prieš 60 metų, pamąstyti apie jų aktualumą. Primename, kad iš „XX amžius“ leidejų gyvas tėra tik vienintelis – prelatas Juozas Prunskis, gyvenantis Lemonte, šalia Čikagos.

„Redakcijos žodis“, kurį čia perspausdiname iš „Dienovidžio“ 1996 m., Nr. 24, buvo išspausdintas pirmame XX amžiaus numeryje. Dekojame prel. Juozui Prunskui, atkreipusiam į jį „Draugo“ redakcijos dėmesį.

Redakcijos žodis

„XX amžius imponuoja tuo dideliu jautrumu, su kuriuo vienoj vietoj pakilęs sąjūdis susilaukia atgarsio ir tolimiausios kampeles. Imponuoja dideliu intensyvumu ir greitumu, su kuriuo kyla naujos idėjos ir dinamiškai lauziasi realizuojamos gyvenime ir viena su kita susigrindamos. Tos naujos kojančios idėjos reiškiasi šiose gyvenimo srityse ir daro jį be galo idomų.

Religijos srityje viešai ir slapta organizuojama kova prieš Dievą. Lygiai atvirai ir drąsiai kyla frontas už Dievą. Šioje XX amžiaus kovoje nauja šviesa suspindi senosios religinio gyvenimo problemas: kodėl žmogus tolinas nuo Dievo ir kuriomis priemonėmis imasi jį apveikti, iš antros pusės – kuriuo keliu modernūs žmogus grįžta į Dievą ir nori jam palenkti pasąulį. Šioje šviesoje gauna naujos prasmės eucharistiniai ir liturginiai sąjūdžiai, bažnyčių susijungimo, bažnyčių ir valstybės susidūrimų ir kitos moderniosios religinio gyvenimo problemos.

Mūsų amžius su savotiškais nusiteikimais reiškiasi ir moksle. Čia neseniai perdėtai mokslas buvo vertinamas, čia dabar kai kur nupelnėtas jis niekinamas. Betgi ir ten, kur mokslas niekinamas, jis sprendžia naujas problemas, kuria naujas teorijas, išradinėja naujus civilizacijos reikmenis. Tik tie mokslo keliai ir laimėjimai dažnai lieka nežinomi. Visuomenė atitrūksta nuo mokslo.

Dar svetimės masėms lieka menas.

Visuomenė kaltinama, kad ji iškėitusi biržoje meną į smulkę, kortą, kiną, pigią klounadą. Menas esą pasitraukęs į muziejus ir galerijas. Iš antros pusės, kaltinamieji skelbia meną atitrūkus nuo gyvenimo. Net tarp menininkų čia menas vertinamas kaip dieveklis, čia jis tesa tik įrankis gyvenimui versti ar kurti. Ir taip nusiteikimas darosi įdomus eksperimentai naujam menui sukurti, įdo-

mus visuomenės santykiavimas su jaunomis meno formomis.

Susikūrė naujos formos ir politiniame, visuomeniniame, socialiniame gyvenime.

Jos pakeitė ar tebekeičia senasias. Patį amžių dėl tų gausių reformų kai kas mėgino jau apibūdinti socialiniu amžiumi. Betgi politiniai, visuomeniniai, socialiniai klausimai tebeegzistuoja visu aštrumu ir su alkanu žmogaus nekantrumu vis tebeaukia sintetinio išsprendimo.

O šeimos gyvenimas ypač aktualėja. Akivaizdžiai įstant šeimos ryšiams, silpstant šeimos moralei, mažėjant gimimų ir prieaugio, esant vaikų apleistumui, neracionaliai su tvarkytam moters darbui šalia šeimos – iš vienos pusės, reikiama moterų sąjūdis kovai dėl lygių teisių, iš antros – vėl pastangos grąžinti moterį iš pasaulio į namus. Šitos šeimos ir kūdikio problemos yra ypač opios. Dėl kūdikio XX amžiuje vyksta kova. Jo auklėjimą nori kiekvienas paimti į savo rankas. Šitos pastangos nužymi visą mokyklos ir mokymo sistemą krašte.

Prel. dr. Juozas Prunskis.

Tai tik keletas gyvenimo sričių, bet kiek jose problemų, kurias tenka spręsti vienaip ar kitaip. O kur dar žemės ūkis, finansai, susisiekimas, sportas ir kitos gyvenimo sritys, kurios domina ir gaivališkai savaip formuoja XX amžiaus žmogų.

Jų įtakojamas tas dvidešimtojo amžiaus žmogus parodė drąsių užsimojimų, kilnaus pasiaukojimo ir pasiekė vaisingų laimėjimų; iš antros pusės tiek parodė bailaus susmulėjimo, ciniško egoizmo ir nusileidimo iki šiurpūs asmenybės subyrėjimo.

Šitas Rytuose ar Vakaruose neramiai, ir karštinge, pulsuojančias gyvenimas užplūsta ir Lietuvą. Čia susikryžiuoja, susikerta ir kreipia Lietuvos gyvenimą bei žmogų.

„XX amžius“ ir stengsis suprasti bei pajusti šią XX amžiaus kontrastišką dinamiką: stengsis informuoti apie tuos įvairios gyvenimo srityse kylančius ir Lietuvą užplūstančius naujus faktus bei naujas idėjas.

Nauja ir tikra informacija būtų mūsų gilus noras. Bet jis nesitenkin vien informacija. Svarbesnį įvykių dažnai eina kaip vidinių įvykių pasekmė. Atskleisti šią gilesnę prasmę, išlukštinti šią kasdieninių įvykių aukštesnę idėją ir jas įvertinti bus vienas iš svarbiųjų „XX amžiaus“ uždavinių.

Vertindamas gyvenimo faktus ir idėjas „XX amžius“ norėtų išsiaiškinti šio mūsų gyvenimo labai išplitusio palinkimo vienus dalykus be atodais vien neigti, kiti – vien teigti. Kultūrinės gėrybės kuriamos pozityviu darbu. Tiesa, jos reikalingos kritikos, bet ir ši kritika turi būti kuriamoji. Ji turi tik nuvalyti šiukšles nuo kūrybos tako ir prateisti gerosius pradus tų kuriuos ji buvo nepatenkinta. Todėl net kritikuodamas, „XX amžius“ stengsis pozityviai kurti.

Sykiu su nuosirdžiu džiaugsmu jis sveikins kiekvieną gerą kultūros apraišką. Jis pagerbs

Lietuvos šauliai atiduoda paskutinę pagarbą prie naujai supulto Lietuvos partizano, Vytauto apygardos vado G. Katino Taurageje kape 1996.05.05.

LIETUVA VENEZUELOS ATEITIES PROGRAMOJE

1996 m. spalio mėn. 3, 4, 5 dienomis Monagas valstijos sostinėje Maturin vyko „VI valstijos dienos – Monagas, XXI amžius“ tarptautinio lygio renginys, kuriame dalyvavo užsienio ir Venezuelos investitoriai, turėję galimybę susipažinti su investicijų Monagas valstijoje privalumais, o taip pat pasiūlyti savo produktus bei aptarnavimą lygiagrečiai surengtoje parodoje, pavadintoje „Expo – XXI amžius“.

Šiame renginyje taip pat dalyvavo šalyje akredituotų diplomatinė atstovybių vadovai: Lietuvos, Kanados, Izraelio, Brazilijos, Čilės, Lenkijos, Peru, Barbadoso, Gvajanos, Grenados ir Jamaikos ambasadoriai bei JAV-jų reikalų patikėtinis.

Reikia pabrėžti, kad parodoje atsispaudojo Monagas valstijos – naftos žaliavų bei lengvųjų naftos produktų ir orimulsijos, kurias perka ir Lietuva, gamintojos – ekonominė ir finansinė ateitis bei spartus vystymasis.

Ši svarbi renginių iškilmingai atidarė Respublikos prezidentas dr. Rafael Caldera, lydimas ūkio vystymo ministro dr. Freddy Rojas Parra, užsienio reikalų viceministro Milos Alcalay ir Monagas valstijos gubernatoriaus dr. Luis Eduardo Maestri. Atidaryme taip pat dalyvavo Maturin arkivyskupas, monsinjoras Diego Pedron, Monagas XXI amžiaus fondo prezidentas dr. Jose Antonio Oliveri ir kiti aukšti regiono pareigūnai – PDVSA ir BITOR vadovybė. Pramonės, žemės ūkio, miškų ūkio, angliavandenių forumuose dalyvavo žymūs pranešėjai. Lietuvos ambasadorius dr. Vytautas A. Dambra padarė pagrindinį diplomatinio korpuso atstovų pranešimą, patraukdamas šalies ir regioninio lygio spaudos ir televizijos atstovų dėmesį. Lietuvos ambasadorius davė interviu televizijos kanalams: Televen, Venezolana de Televisión, Globovisión ir TeleCaribe, o taip pat rajoniniams laikraščiams. El Oriental ir El Diario (abu Maturin), El Siglo (Maracay) bei nacionalinei radijo stotiai Radio Continente.

Atsisveikinimo ceremonijoje Monagas valstijos gubernatoriaus dr. Luis Eduardo Marvaizdoje mums reikia dvigubai susitelkti ir vykdyti. Netolimoje praeityje mesti didesnę reikšmę šūkiui: pasukti mūsų kultūros laikrodį šimtą metų pirmyn; pakelti dorinį ir religinį Lietuvos gyvenimą turi rasti didelio atgarsio Lietuvoje, sukelti ir sudinaminti Lietuvos visuomenę jiems realizuoti lietuviškos kultūros formomis. „XX amžius“ nori būti bent tos lietuviškos kultūros šauklys.

Šių valstijos ūkinės plėtros sesijų metu Los Angeles universiteto vadovai – socialinių ir ekonomikos mokslų fakulteto (ekonomikos mokyklos) atstovai pakvietė ambasadorių Dambrovą pasakyti padėkos ir atsisveikinimo žodį visu renginyje dalyvavusių ambasadorių vardu.

Primename, kad Lietuvos Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas šiuo metu kovo mėnesį su oficialiu vizitu apilankęs Monagas valstijos Morchal zoną buvo pirmasis užsienio valstybės vadovas savo vizitu pagerbęs šią Venezuelos rytinę valstiją. Lietuva – viena pirmųjų Europos valstybių, perkančių orimulsiją.

„Monagas XXI amžius“ – VI valstijos dienų plakate Lietuva išskiriama pirmoje eilėje tarp šalių – orimulsijos importuotojų, kurių tarpe Brazilija, JAV, Japonija, Vokietija, Didžioji Britanija, Korėja, Ispanija ir kitos.

Monagas – kovinga, atkakli ir moderni Venezuelos valstija, siūlo šešių pagrindinių ūkio šakų: žemės ūkio, pramonės, prekybos, turizmo, angliavandenių ir orimulsijų, savo produkciją.

Hilda Griškevičienė

ATLAIDAI PIVAŠIŪNUOSE

Rugpjūčio 11 - 17 d. Pivašiūnuose buvo švenčiami Dievo Motinos Dangun Ėmimo atlidai. Rugpjūčio 11 dieną šv. Mišias koncelebravo Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Miunsterio vyskupo augziliaras Max Georg von Twickel, Friesoythe parapijos klebonas Alfons Bokern, Hiutenfeldo Vasario 16-osios gimnazijos kapelionas kun. Alfonsas Kelmelis, Kaišiadorių vyskupijos kunigai.

Vyskupas suteikė Sutvirtinimo sakramentą 30 jaunuolių. Po šv. Mišių vyskupas J. Matulaitis pašventino naujus Pivašiūnų parapijos globos namus, kuriuose jau prisiglaudė 4 viešnios senutės ir beglobė mergaitė. Šiuos namus globoja Šv. M. Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos kongregacijos seserys.

(„Bažnyčios žinios“, Nr. 16)

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPOTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVIEKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 99th Street
Tel. (708) 424-8864
(312) 581-8864

J K S CONSTRUCTION
„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Janauskas, tel. 708-969-2658.

Flat Rate Calls - Any time
Lithuania \$79 Belarus \$83 / min.
Russia \$71, Ukraine \$71, Poland \$48
Latvia \$53, Estonia \$45 per min. 6 sec. incr.
For information, use touch tone phone to call Ken at
1-800-453-0957 extension 112 (English)
http://goodusa.com/7kentel

TAISOME
SKALBIMO IR DŽOVINIMO MAŠINOS, SĄLDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUOJIMUS.
H. Deckys
Tel. 312-588-6624

Noriu pirkti akordeoną
arba koncertinę.
Tel. 708-755-6444

PIGIAI – AUTOMOBILIAI
Mes padedame jus parduoti ir nupirkti tiesiai iš varžytinių, mažesnis kainomis, įvairių modelių, taip pat po nedidelių auto avarijų. Siunčiame auto, į jį dalis, didesnio svorio siuntas, taip pat asmenines siuntas į Lietuvą; 55 centai už svarą. Kreiptis: tel. 708-201-0586.

FILATELISTŲ DRAUGIJA „LIETUVA“

1996 m. spalio 25-27 d.
rengia eksponatais turtingą
pašto ženklų ir numizmatikos parodą
Balzeko muziejaus parodų salėje,
6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Didžiausią parodos dalį užima Lietuvos filatelija.
Bus keli prekybos stalai

Pentadienį, spalio 27 d., veiks JAV pašto stotis. Galima bus įsigyti specialius, draugijos 50 m. jubiliejui atžymėti, antspauduotus vokus ir jubiliejinį medalį.

Lankymo dienos ir valandos:
penktadienį 10 v.r. - 9 v.v.; šeštadienį 10 v.r. - 6 v.v.;
sektadienį 10 v.r. - 6 v.v.
Oficialus parodos atidarymas
šeštadienį, spalio 26 d. 10 val. ryto
Premijų įteikimo vakaras šeštadienį, spalio 26 d. 6:30 v.v.
Balzeko muziejaus Gintaro salėje.
Vietas rezervuoti pas J. Variakelį tel.: 773-585-8649
Lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai parodą aplankyti
lėjimas veltui.

LIETUVOS KRIKŠČIONIMS
DEMOKRATAMS

(pirm. Algirdas Sėdargas)

Aukos surinktos „Sekdyčioje“

\$100 Pauzolienei Emilijai, Žebrauskai J.J.,
\$20 Barys-Albinas, Jean, Ramienė Ona, Levickienė J.
\$10 Jadviršis Petras, Čepaitis Valerija, Grauzinis Marija, Ringevičiūtė Veronika, Beinauskienė Irena, Kazienė Stasė, Masilionis J. ir Pr., Janulaitis V., Lumbienė Juzė, Blinstrubas Alex, Ziobrienė E., Bilmonaitė Gražina neįskaitoma pavarde.
LKDP rėmėjai nuosirdžiai dėkoja visiems aukotojams.
Aukos siųsti išduoti: K. Dočkus, 1991 S. 48 Ct, Cleare, IL 60064

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX
REALTORS
(312) 585-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

• Perkant ar parduodant
• Greitas ir sąžiningas patarimas
• MLS kompiuterinį FAX pagalbą
• Nuosavybės įrašavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Apartamentus ir žemę
• Pasaugininkams nuolatė

House for Sale
Handyman special 2 bdrm. home,
\$85,000. Tel. 616-834-8834,
Lockport.

HELP WANTED

Reikalingas etatistas padėjėjas. Pieno taurės darbas Great America, Gurney, IL. Turėtų gyventi šiaurinėje Chicagoje. Būtų gerai, jei turėtų savo mašiną ir įrankius. Kreiptis: Hank, tel. 647-286-1291.

Wanted
experienced car washer and
detailer. For information call:
312-842-1008
Hours 8:00 am to 5:00 pm
Sun thru Sat.

FOR RENT

Išnuomėjamas modernus 2 mieg. butas naujesniame name; „appliance“, vieta mažai patalų; 1 bl. (vakarais nuo Kedzie Ave.; vyresnio amžiaus žmonėms, patalpinama). Tel. 708-696-6999.

Šeštadienis, spalio 26 d.

9:00 val. ryto stidarymas - Bronė Nainionė

Invokacija - Kun. Algirdas Palickas S. J.

9:30 val. Simpoziumas „Moters ginkluojasi... žiniomis“

Moderauja adv. Laima Nainytė-Carbonkienė

11:45 val. Dr. Ona Daugirdienė - „Vaistadoklė - senovės ilminis ar apgavystė“

Pietų pertrauka - užkandis - Jolanda Kerešienė

2:00 val. Prof. dr. Jolita Kavaliūnaitė - „Išvėg dukros prarasto rojus mitas, išvėg moterų romanose“

3:00 val. Dr. Vilija Kerešytė - „Mityba - sustabdanti senėjimo procesą“

4:00 val. „Draugo“ vyr. Red. Danutė Bindokienė - „Žymiosios moterys Lietuvos istorijoje“

Supažindinimas - Nijolė Maskaliūnienė

„MOTERS SAVAITGALIS“

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRE Spalio 25, 26, 27

Literatūros vakaras spalio 25, penktadienį, 6 val. vakaro

Lietuvių Dailės muziejuje, Lemonte

Dalyvauja: Julija Švabaitė-Gylienė, Aurelija M. Balašaitienė, Nijolė Jankutė ir Eglė Ivanauskienė

Spalio 27, sekmadienį, 12 val. p.p. centro didž. salėje

rašytojos, žurnalistės Aurelijos M. Balašaitienės

Baigiamoji paskaita „Moters pasaulyje ir lietuviškoje visuomenėje“

Simpoziume dalyvauja: Linda Burbienė, Rūta Kilienė, Alvyda Baukutė-Rukuizienė ir Rima Skorupskaitė-Tamošiūnienė

Po paskaitos bendri pietūs
Visuomenę kviečiame gausiai dalyvauti.
„Moters savaitgalį“ rengia
PLC renginių komitetas

LAIŠKAI

TOLYN NUO NATO?

Spalio 1 d. „Margučio II“ programos Chicagoje pranešėjas, perskaitęs žinią, kiek sumokėta už Lietuvos kariuomenei nupirktus ginklus, pareiškė, kad esą tie pinigai išleisti visiškai be reikalo, nes Rusija vis tiek galinti nušluoti Lietuvą nuo žemės paviršiaus. Taip, žinoma, kad gali... dabar. Reikalai visai pasikeitė, jei Lietuva taptų NATO nare: tada ji turėtų NATO apsaugą. Tačiau, reikia neužmiršti, kad NATO nėra nei vaikų darželis, nei senelių prieglauda, kur kažkokie „geri dėdės“ visus globoja, viskuo aprūpina ir, jei reikia, efektyviai gina, patiems inamiams nieku nesirūpinant. Įsidėmėkime: NATO yra karinė sąjunga. Visi jos nariai - ir dideli, ir maži - yra pasirengę pakelti ginklą savo sąjungai apginti, kad visu NATO narių kariuomenės galėtų be kliūčių ir nesuspriktimų sklandžiai bendradarbiauti, jos turi atitikti nustatytus bendrus apmokymo, aprūpinimo ir apginklavimo reikalavimus. Taigi ir Lietuva, jei nori tapti NATO nare, pirmą privalo tuos reikalavimus įvykdyti. Tad, ar pinigai, išleisti Lietuvos kariuomenei stiprinti, kad ji atitiktų NATO reikalavimus, yra išleisti be reikalo? Tikėkime, kad „Margučio II“ taryba ir valdyba klausio laidų programų ir, reikalui esant, daro logiškas išvadas.

Jonas Gradinaskas
Chicago, IL

„LITUANUS“ GINTARO GABALĖLYJE?

Pakliuvau į „Lituanus“, grįžęs iš JAV kariuomenės, ten išlaikęs gen. Stasio Raštikio įvestą lietuvių kalbos rašto darbą su labai gerais pažymiais. Nei latviai, nei estai, nei daugelis kitų tautų negali tuo pasidžiaugti, o lietuviai ir dabar tai turi, nes „Lituanus“ redaktorius dr. Robertas Vitas prieš kelias savaites grįžo iš JAV naujokyno kariuomenės, ten išlaikęs tą patį egzaminą, kuris duodamas gen. Raštikio balsu - tik dabar jau per truputį girgždantią plokštelę.

Nuo 1963 metų JAV LB revizuoja „Lituanus“ kas metais. Nuo 1972 metų JAV LB skiria „Lituanus“ direktorius. Nuo 1975 metų „Lituanus“ prisiglaudė Kučėnų adresu, nes tais metais Čikagos paštas visiems išdavė naujas pašto dėžutes. Jeigu jau vis tiek reikėjo keisti „Lituanus“ adresą, tai vietoj naujos dėžutės ir važinėjimo iki jos, kad pasiimti paštą, nutarėme pakeisti „Lituanus“ adresą savo namų adresu. Ir mūsų nuste-bimui - tiek pasikeitė „Lituanus“ skaitytojų dosnumas geroj pusėj, kad nuo to laiko daugiau nereikėjo kelti „Lituanus“ prenumeratorius. Turime naują Lietuvos istoriką: A. S. Stražą, kuris yra Lietuvos žydų, universiteto profesorius, dabar gyvenantis Izraelyje. Jo Lietuvos studiją iš lietuvių ir anglų kalbą išvertė dr. Saulius Sūžiedėlis, ir ji išvydo dienos šviesą paskutiniuose dviejuose „Lituanus“ numeriuose.

Turime naują spaustuve: Thomson-Shore, Inc., kuri spausdina net už žemesnę kainą, kaip buvusi Morkūno spaustuve - ir su pačiomis moderniausiomis mašinomis. Rezultatas: tikrai gražūs ir pasigėrėtinai „Lituanus“ numeriai. Naują spaustuve išrinkti daug padėjo jūsų paskirtas „Lituanus“ direktorius Arvydas Tamulis, kuris yra nepamainoma „Lituanus“ pagalba.

Turime naujas pašto taisykles, pagal kurias panaikinamos antra, trečia ir ketvirta Amerikos pašto klasės, o vietoj jų įkurta periodika ir vadinamas standartinis paštas. Periodiniu paštu jau išsiunteme visus keturis šių metų „Lituanus“ numerius, o standartinio paštu jau išsiustas visas „Lituanus“ vajas. „Lituanus“ žengia į 43 metus. Su 42 metų patirtimi įrodėme, kad esame tiek sumanūs ir išradingi, kad nebereikalo kažkas užtikti „Lituanus“ numerį, spindinti gintaro gabalė! Taip parašė atsisaukime į „Lituanus“ skaitytojus mano dukra žurnalistė Silvija Kučėnaitė Foti, kuri taip pat jūsų paskirta į „Lituanus“ sekretores.

Jonas Kučėnas
„Lituanus“ adm.

KODĖL VISI TYLI?

Š.m. rugsėjo 20 d. televizijos 7 kanale per vakarines žinias buvo rodomas prezidentas Bill Clinton, pasirašantis įstatymą, kuris įteisina dviejų tos pačios lyties žmonių santuoką, kaip vyrų ir žmonų. Taigi jie dabar jau sudaro „šeimą“ teisėtai. Nukrypimas įteisintas įstatymo būdu. Toks veiksmas negalėjo būti didesnis moralės ir dorovės nuosmūgio įrodymas šiame krašte.

Tuo po to TV 7 kanalas dar pranešė, kad, pradėdant sekmadienio kasdien 8 val. vak., bus patiekta programos arba filmai apie homoseksualus.

Neužtenka, kad žmonės filmuose arba apskritai televizijoje mato daug šlamšto, dar bus kišama į žmonių širdis, mintis ir sielą šis naujas. Tai bedievių sisteminė žmonių indoktrinacija.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus: Skubiems siuntiniams AIR CARGO.

Komercinės siuntos pagal susitarimą.

Pinigai pervedami doleriais - nuo išsiuntimo dienos į gavėjo rankas per 2 - 5 dienas.

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi - tai \$5 svarų įvairaus maisto už \$98 ir šventinis už \$39.-

\$98.- rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

\$39.- tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, vitaminai.

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St. Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Mūsų atstovybė Lietuvoje: Vilnius 26-28-27, 26-24-27

cija, kad visuomenei būtų priimtą kaip natūralus reiškinys, kas yra atviras, pasipriešinimas Dievo įsakymams, veikia prieš Dievo nustatytus natūralius žmogaus prigimties dėsnius.

Atsispirkime tokioms programoms, boikotuokime. Nepriimkite pasyviai, kas yra mums kišama per prievartą. Nežiūrėkime to kanalo programų, pakeiskime arba išjunkime ir neleiskime mūsų jaunimui būti paveiktam, nes nesubrendęs žmogus dar neturi kritiško supratimo ir kartais negali atsisipirti blogiui, kuris taip subtiliai peršamas.

Nuostabiusia yra publikos tyla. Nei per žinias, nei per spaudą apie prezidento pasirašytą įstatymą nebuvo jokio komentarų. Nei prezidento kampanijos metu niekas šio reikalo neįskėlė į viešumą. Argi jau taip visiemis priimtina? Aš nematau, nes pats prezidentas, miškinėdamas nuveiktus savo gerus darbus per debatus su Dole, šio paskutiniojo savo akto nepaminėjo. Taip pat tie žadėti filmai bei programos TV 7 kanale neįsirasė. O gal tai bus vykdoma po rinkimų?

Angelė Leščinskienė
Chicago, IL

ŠALIN REISAI SU SERVISAI

Net ir nenorint įkylėti ta patia tema ir nekartojant, lyg „atšildant vakarykštius barščius“, vis tiek peršasi mintis, kaip panaikinti tą skaudulį kasdieniniame lietuviškame gyvenime. Iš laisvos Lietuvos importuoti vadinamieji „tarptautiniai“ žodžiai taip užkrėtė mus, išseivius, kad pamėgdžiodami pradėjome juos vartoti savo kalboje, raštu, spaudoje ir net per radiją. Pastebėta, kad ir pasisakiusieji prieš kalbos darkymą, patys... juos vartoja.

Vaižgantas puikiai susumavo gimtosios kalbos svarbą: „Gimtoji kalba yra meilės ryšys, vienybės motina, pilietiško tautos, valstybės sargai“. Būga ir Jablonskis dabar nesusišnekė su savo tautiečiais Lietuvoje. Atskrendi į Vilnių ar Kauną ir tau akis degina skrydžių lentoje „reisi“. Kai tuo tarpu JAV-

ų lietuviškos kelionių bendrovės skelbia „skrydį“ arba „skrydžius“. Lietuviai pamilo vokišką „Reise“ (kelionę), pridėjo lietuvišką galūnę ir „reisuoja“ sau.

Keliauja lietuviai savo tėvynėje nepakęčiamai ausi rėžia ir erzina per visą mielą Lietuvą „servisai“. Nepriklausomos Lietuvos laikais puikūs „aptarnavimai ir patarnavimai“ tenkino keliautojus.

Važiujoti su taksistu, pradėti pokalbį:

— Ar automobilis paties nuosavybė?

— O ne, mes „rentinam“!

— Ką tai reiškia? — neišsuduoti, kad iš Amerikos. Še tau, net taksistai jau nebenuomoja, bet lauzo liežuvį pagal visų įprastą madą. Graudul!

Visiškai suprantama, kai vartojami „kompiuteriai“ ir „faksai“, kurių net anglų kalbos žodynuose vargu ar rasi (pati neradau), bet viti kalbinę košę iš „tarptautinių“ žodžių, kai turime apčiai puikių lietuviškų pakaitalų, tai tikra nuodėmė. Juk lietuvių kalba tokia turtinga, nestokoja žodžių.

Nidoje gintaro muziejuje „Galerija“ išvei parduoda „koljė“. Kas tai per paukštis? Pasirodo - gintaro vėrinys. Ar Birutė senovėje puošėsi gintaro „koljė“? Parduotuvių nuperki koki daiktą ir etiketėje pažymėta „artikulas“ (prekė).

Kaip gali lietuviai kaimiečiai, nemokę anglų, vokiečių ir prancūzų kalbos, susikalbėti su savo tėvynainiais miestuose? Ar tai nesivilina jų ausų?

Meksikos sostinėje Mexico City moderniausiame Antropologijos muziejuje šauiniai išspausdinta didžiulėje iškaboje, kad lietuvių kalba yra pati seniausia gyvųjų kalbų tarpe, artimiausia sanskrito kalbai, jau išnykusiai.

Ar mes patys noriai pradame laidoti savo gimtąją kalbą, pasirodymai esą „inte-

lektualai“, vartoja „tarptautinius“ žodžius?

Tad tvirtai nusistatyme mes visi būti šių laikų lietuviškais „žodnešiais“. Patys kalbėjime savo sena, gražia, skambia kalba, kitus raginkime ir patraukime taisyklingai kalbėti, nes ir Vincas Krėvė jau seniai mus įtikinėjo: „Žmogus paskutinius savo žodžius pasako ir paskutinius atodūsius išreiškia savo gimtąja kalba“.

Stasė E. Semėnienė
Chicago, IL

KETVIRTASIS PREZIDENTAS

Spalio 11 d., 7 val. vak. J. centro kavinėje JC Moterų klubas pradėjo savo sezono veiklą. Buvo parodyta vaizduojamųjų filmų apie partizanų vadą kpt. Joną Žemaitį - Vytautą - „Ketvirtasis Prezidentas“. Prieš mūsų akis sklaidėsi visa savo nežemiška dorybe ir žmogiškai paprasta tiesa kpt. Jono Žemaičio (pagal 1949 m. vasario 16 d. Lietuvos Kovų Sąjūdžio Statutą - ligi rinkimų laisvoj Lietuvoje - einančio Lietuvos prezidento pareigas įgydantis. Iš to ir filmo pavadinimas.

Nors Lietuvos pogrindžio epopėja savo mastais, prasme, siužetais ir žmonių likimais pranoksta graikų tragedijas, lig šiol nebuvo nei pačių suvokta, nei pasauliui atskleista.

Šita dokumentinė filmo režisieriaus Juozas Sabolis, scenarijaus autorius - rašyt. Eugenijus Ignatavičius. Filmas šių metų sausio 13-tąją buvo parodytas Lietuvos televizijoje.

Kaip galima, kad Čikagoje jo pasiūlyti tesusirinko tik maža saujelė žiūrovų. Kodėl? Gal žmonės bijo vakare į J. centrą važiuoti? Abejoju, nes į puotas, pobūvius ir pasiūkimus nei jauni, nei seni važiuoti nebijo. Į susitikimą su prezidentu Brazausku Balzeko muziejuje, kuris yra mažai ką geresnė kalbą, pasirodymai esą „inte-

centras, daug publikos prisirinko. Pasirodo, kad žinom, kam lankstytis.

Negi jau ir mums nesvarbu, kodėl ir už ką mūsų partizanai ir partizanės (neužmirškime, kad moterys irgi kovojo šalia vyrų) savo gyvybes paaukojo? Negi jau mums nesvarbu, kad turėjome didvyrių?

Džiaugiuosi, kad dvi lituanistinės mokyklos mokytojos pasiskolino vaizduojamąją kaip mokymo priemonę. Gal vaikams bus įdomu pasižiūrėti, kaip jų senelių giminės ir draugai kovojo už Lietuvą.

Emilija J. Valantinienė
Chicago, IL

A.†A. JURGIS GEPNERIS

Gyveno Union Pier, MI, anksčiau Chicagoje, West Lawn apylinkėje.

Mirė 1996 m. spalio 20 d., 8 val. ryto, sulaukęs 81 metų. Gimė Lietuvoje, Panevėžyje. Amerikoje išgyveno 46 m. Nuliūdę liko: žmona Diana Strazdonytė, dukterė Irena Meilienė, žentas Vladas, anūkės - Viktorija Kore, vyras Artūras, Lina ir Vilija Meilytės.

Velionis buvo tėvas a.a. Julijos-Lilės Izokaitienės. Velionis pašarvotas antradienį, spalio 22 d. nuo 3 iki 9 v.v. Petkus-Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave. (arti Derby Rd.).

Laidotuvis įvyks trečiadienį, spalio 23 d. Po apeigų laidojimo namuose 10:30 val. ryto velionis bus palaidotas Tautinėse lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: žmona, dukterė, anūkės ir kiti giminės. Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus. Tel. 708-496-8815 arba 800-994-7600.

A.†A. KOSTO ČEPAIČIO gyvybei netikėtai užgeso, velionio žmonai VALERIJA ČEPAITENI, jo dukteriai GIEDREI ir visiems šeimos draugams bei artimiesiems reiškiamė nuoširdžiausia užuojauta.

Draugai ir bičiuliai:

Lionė Baltrušaitienė
Gabrielė ir Albinas Dzirvonai
Birutė ir Jurgis Klečkauskai
Bronė ir Albertas Kremeriai
Dagnė ir Povilas Mieluliai
Kostė ir Zenonas Petreikiai
Irena Smieliauskienė
Aleksas Smilga
Jadvyga Tamašauskienė
Emilija ir Liudas Valančiai
Stasys Žilevičius

A.†A. RAIMUNDUI ŠLENIUI

netikėtai ir staigiai mirus, jo žmoną DANĄ, dukras ir brolių LIUDĄ giliai užjautiame.

Algis Grigas ir visos
G.T. International kolektyvas

A.†A. JUOZUI LAPINSKUI

mirus, jo liūdintčiai žmonai TEODORAI, dukrai LAIMAI, sūnui LINUI su šeimomis, broliams ANTANUI, ALGIUI ir kitiems giminėms Amerikoje ir Lietuvoje reiškiamė širdingą užuojautą ir kartu liūdime.

Joniškietčiai

A.†A. ELENAI LEGECKIENEI

mirus, jos dukrai REGINAI, žentui RAIMUNDUI OŠLAPUI, anūkams DARIUI, ARŪNUI, GINTARUI, GAILUTEI ir TAURUI reiškiamė gilią užuojautą.

Indrė ir Vytas Šemogai
Genovaitė ir Tadas Bautai

A.†A. JUOZUI PILECKUI

Lietuvoje mirus, jo broliui ANTANUI, sūnėnui ALGIRDUI, reiškiamė nuoširdžią užuojautą.

O. Adomaitienė
V. L. Adomavičiai
A. D. Arlauskai
J. A. Bagučiai
O. Baltutienė
K. Balukienė
K. Baužys
V. G. Beleckai
F. B. Bočiūnai
A. G. Čekauskai
B. J. Čepukai
V. Dėdinienė
V. M. Derenciai
D. D. Dulaitiai
S. Estkienė
V. G. Gečiai
P. Grigalauskas
D. D. Hadley
A. J. Janonai
P. Janulis
S. Kačinskienė
M. Kardauskaitė
A. L. Kucėnai
V. B. Labučiai
E. Lukienė
V. S. Maciai
J. J. Macijauskai
B. Macijauskienė

P. D. Mackai
J. S. Mačiulaitiai
V. O. Mamaitiai
J. Mamaitytė
B. Matuzienė
V. M. Mikučiai
J. G. Mileriai
E. Milukienė
kun. L. Musteikis
A. B. Nakai
A. J. Nakai
M. Naruševičienė
J. A. Pečiukai
J. O. Peleckiai
dr. M. E. Poulik
D. S. Prancėvičiai
J. Ratnikas
J. L. Savaičiai
A. D. Savickai
R. G. Shatai
A. R. Strazdžiai
J. D. Šadžiai
L. D. Vaitkevičiai
A. D. Velavičiai
J. A. Vyšniauskai
H. V. Zitiškai
J. V. Zubavičiai
K. A. Žukauskai

Sunny Hills, Florida

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Svarbūs lietuviškumo reikalai bus svarstomi ši andrieni, spalio 22 d., 7 val. vak. Šv. M. Marijos Gimimo, parapijos salėje vyksiantis Marquette Parko lietuvių Namų savininkų draugijos susirinkimas. Visi, kuriems rūpi lietuviškumo reikalai, prašomi dalyvauti.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinių Sklypų savininkų draugijos metinis susirinkimas ši sekmadienį, spalio 27 d., 2 val. p.p. vyks Gage Parko auditorijoje, esančioje prie Western ir 55 gatvės sankryžos. Visi kapų sklypų savininkai ir Šv. Kazimiero liet. kapinėms susirūpinusi visuomenė kviečiami dalyvauti.

M. K. Čiurlionis kūriniai išleisti dviem „compact discs“ (Marco Polo #8.223.549 ir #8.223.550) įgroti **Mūzos Rubackytės**, atkreipė muzikos kritikų dėmesį. Pakartotiniai muzikos žurnaluose išgirtos jos įsijautimas, „su siela ir meile“ perdavimas, bei diskų „tyras garsas, aiškos detalės, geras akustinis skambesys“. (Diapason, 9.94). Jos koncertą Jaunimo centre lapkričio 10 d. rengia JAV LB Kultūros taryba.

Ateitininkų medikų korp „Gaja“ maloniai kviečia visus narius į susirinkimą spalio 27 d., sekmadienį, 11 val. r. Mišios Palaimintojo Jurgio Matulio koplyčioje, o po jų susirinkimas Ateitininkų namuose 1 val. Dalyvaus ir svečiai iš Lietuvos, gausiai dalyvaus.

ALRE Moterų sąjunga kviečia Čikagos apygardos visų kuopų nares, artimuosius, draugus ir pažįstamus ateiti ir kartu pasimelsti už mūsų mirusias nares. Šventos Mišios bus aukojamos lapkričio 9 d., 11.30 val. ryte, Švenč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, Marquette Parke, 69 gatvė ir Washtenaw. Kuopos: #2; 3; 20; ir 75.

Lietuvių Bendruomenės pirmininkė atliks pianino koncertą. Taip! Paryžiaus LB pirmininkė, **Mūza Rubackytė**, didžiojo Vakarų Europos valstybės išgarsėjusi pianistė, tarp savo gastrolių pas amerikiečius, suteiks progą jos skambinimui pasigėrėti ir Čikagos lietuviams lapkričio 10 d., sekmadienį, 3 v. p.p., Jaunimo centro didžiojoje salėje. JAV LB Kultūros taryba kviečia nepraleisti progos ją išgirsti ir pamatyti.

x 25-tos metinės lietuvių fotografijų parodos atidarymas spalio 25 d., penktadienį, 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Visi kviečiami. (sk)

x Atitaisymas. Spalio 17 d. „Draugo“ laidoje, paskutiniame puslapyje a.a. Juozo SKORUBSKO pavardė buvo išspausdinta su raide „p“ vietoje „b“. Už klaidą atsiprašome.

x Dana ir Vincas Baziai, Oak Lawn, IL, pratęsdami savo globojamo našlaičio paramą kitoms moterims, atsiuntė \$150. Jie ne tik aukoja, bet ir dirba našlaičių gerovei. Dana yra našlaičių komiteto narė, ji tvarko sudėtingą našlaičių globų kartoteką. Lietuvos našlaičių vardu dėkojame už auką ir darbą. „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629. (sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Darys ir taisymas
visų rūšių stogus
Tel. (708) 267-0734
Skambinti po 6 v.v.

„MOTERS SAVAITGALIO“ PROGRAMA

Kaip jau daug kartų minėta, „Moters savaitgalis“, susilaukęs daug dėmesio pernai rudenį, vėl rengiamas spalio 25, 26 ir 27 d. Pasaulio lietuvių centre. Jo smulkesnė programa yra tokia:

Spalio 25 d., penktadienį, 6 val. vak., Dailės muziejaus patalpose – susipažinimo ir literatūros vakaras, kuriam vadovauja Jonė Valaitienė. Programoje – žymiosios mūsų moters, rašytojos, poetės: Julija Švabaitė-Gylienė, Aurelija M. Balasaitienė, Nijolė Jankutė ir Eglė Ivanauškaitė. Po programos pabendraus ir išpūdiu pasidalinimas.

Spalio 26 d., šeštadienį, 9 val. r. atidarymo ceremoniją atliks Bronė Nainienė, PLC renginių komiteto pirmininkė, o invokaciją sukalbės kun. Algirdas Paliokas, SJ. 9:30 val. r. prasidės simpoziumas – „Moters ginkluotės... žiniomis“. Moderatorė adv. Laima Nainytė-Garbonkienė. 11:45 val. r. dr. Ona Daugirdienė skaitys paskaitą „Vaistžolės – senovės išmintis ar apgavystė“. Po to bus pietų pertrauka, o užkandžiais pasirūpins Jolanda Kerelienė.

2 val. p.p. prof. dr. Jolita Kavaliūnaitė skaitys paskaitą „Lėvų dukros: prasto rojus mitas išveičiu moterų romanuose“. 3 val. p.p. – dr. Vilija Kerelytė – „Mityba sustabdo ar senėjimo procesą“. 4 val. p.p. Danutė Bindokienė – „Žymiosios moters Lietuvos istorijoje“. Su prelegentėmis supažindins Nijolė Maskaliūnienė.

Sekmadienis, spalio 27 d. paskaitos vyks PLC didžiojoje salėje. Po Mišių, 12 val., kalbės žurn. Aurelija M. Balasaitienė tema „Moters pasaulyje ir lietuviškoje visuomenėje“. Po paskaitos bus bendri pietūs.

Svarbi pastaba: nors šio savaitgalio renginiai ir vadinami „Moters savaitgalio“, bet paskaitos, literatūros vakaras ir kiti pobūviai tikrai bus įdomūs ir moterims, ir vyrams. Iš tikrų jų vyrai primygtinai kviečiami dalyvauti. Savaitgalį rengia PLC renginių komitetas.

Vyresniųjų lietuvių centre, „Seklyčioje“, trečiadienį, spalio 23 d., 2 val. p.p., vėl susirinkusieji galės pasiklausyti Lietuvos partizanų „Girių aidų“ koncerto, todėl ypač visi kviečiami pasinaudoti šia neeiline proga.

x Lietuvių Fondui vajaus proga aukoję: \$1,000 Ema Tūnienė, \$300 Julius ir Pranė Pakalkai, \$200 Vincas ir Dana Baziai, po \$100 Bronė Čizikaitė, Dana Elsbergas, Jonas Klivečka, Raymond Paskus, Aušra Puzinas, „X“. Nuosirdžiai dėkojame ir prašome aukas siųsti ir išgauti bi-lietius lapkričio 9 d. pokyliui LF būstinėje 14911–127th St., Lemont, IL 60439, tel. (630) 257-1616. (sk)

x TRANSPAK praneša: „42-iesiems Seimo nariams ir jų šeimoms, gyvenantiems naujajame Seimo viešbuje Gedimino prospekte, patogiais ir jaukiais butais gali tekti džiaugtis nebe ilgai. Ir tik rinkimų rezultatai lems, kam iš jų vėl svetingai atsisvers šio viešbučio darys“. Pinigai, siuntiniai ir komercinės siuntos į Lietuvą. Maisto siuntiniai. TRANSPAK, 2636 W. 60 St., Chicago, IL, tel. 312-436-7772. (sk)

ATSIŪSTA PAMINĖTI

„KRYŽIAUS IR MEILĖS KELIU“

Atsiminimai apie kun. Juozą Zdebskį. Surengė ir paruošė sesuo Loretė Teresė Paulavičiūtė. Lumen leidykla. 1996 m. 375 psl. Dailininkė Ingrida Umrabaitė. Tiražas 3,000 egz.

Tai nuostabi vertinga knyga, sudaryta iš kelių dešimčių žmonių atsiminimų apie tą ypatingo ryžto, pasišventimo ir drąsos, nepalaužiamą kovotoją už religijos ir tėvynės laisvę sovietams užgrobus Lietuvą.

Vysk. J. Steponavičius sako, kad tai buvo maldos ir aukos gyvenimas. Kun. Zdebskio bendradarbis kovoje dėl lietuvių teisių Petras Plumpa, su kun. Zdebskiu ruošęs pogrindžio spaudą ir talkinęs jo darbuose, vadina kun. Zdebskį visos Lietuvos kapelionu.

Ypatingai įdomūs ir jaudinantys atsiminimai seselių, kurios dalyvavo kun. Zdebskio vedamose slaptose rekolekcijose. Gimnazistai, studentai pasakoja apie jiems suruoštas slaptas konferencijas, gydytojos aprašo, kaip jos tą herojų gydydė, kai enkavedistai jį sužalojo nuodingais chemikalais.

Aprašoma, kaip kun. Zdebskis vyko pas jaunus lietuvius, privertus tarnauti okupantų kariuomenėje, kaip keliavo tūkstančius kilometrų lankydamas ištremtuosius ir tolimą Sibirą, kur jiems slapta aukodavo šv. Mišias, gaivindamas juos švenčiausiuoju.

Primenama ir ta enkavedistų suplanuota, slapta mašinų avarija, kurioje žuvo 1986 m. kun. Zdebskis.

Prašykite savo artimųjų, kad iš Lietuvos atsiųstų šią knygą apie nepalaužiamą kovotoją prieš žiauriuosius, kruvinus bolševikus, kurių tremtinių jis pats yra buvęs.

Juozas Prunskis

Toronto lietuvių pensininkų namai, t.y. klubas, su ruošė kasmetinius pietus. Programoje dalyvavo pensininkų choras „Daina“, vadovaujamas š Lietuvos nesenai atvykusios L. Turūtaitės.

„Lietuvos nepriklausomybės sutemos 1938-1940“. Kazys Škirpa. Atsiminimai ir dokumentai. Didelio formato, 496 psl. Leidykla „Lietuvos kronika“ – AB „Vilpa“ Chicago. Vilnius 1996. Gaunama „Draugo“ administracijoje.

• „Lituanus“, 1996 m. Nr. 4/42. Žiemos ketvirtis. Keturi kartus per metus Čikagoje leidžiamas mokslo ir meno žurnalas. Redaktorai: Violeta Kelerienė (University of Illinois at Chicago), Antanas Klimas (University of Rochester), Dalia Kučienė (Lituanus Foundation, Inc.) ir Robertas Vitas (Lietuvių tyrimo ir studijų centras).

Administracijos Jonas Kučėnas, 6621 S. Troy, Chicago, IL 60629-2913. Žurnalas (greičiau knyga, nes 79 psl.) leidžiamas anglų kalba, paprastai pasižymi geru turiniu. Šis – nėra išimtis. Ypač puikus Enrique Alberto Arias straipsnis, palyginantis lietuvių Jūrą su kitų tautų mitologinėmis jūrų deivėmis, ir A. S. Stražo straipsnis apie lietuvių tautinio sąmoningumo atgimimą, pradedant J. Basanavičiaus „Aušra“. Žurnalą pabaigoje prijungtas visų keturių šių metų „Lituanus“ numerių turinys.

• „Mano žodynas“. Richard Scarry. Daugiau kaip 1,400 pavadinimų. Spalvotos iliustracijos. Lietuvių ir anglų kalba. Ketvirtasis leidimas. Užsakymus siųsti „Draugo“ administracijai.

• „Sniečkus 33 metai valdžioje“. Autorius Vytautas Titinis. Antano Sniečkus biografinė apybraiža. Vilnius 1996. Knyga gaunama „Draugo“ administracijoje.

Algirdas Julius Greimas, „Iš arti ir toli“. Literatūra, kultūra, grožis. Vilnius 1991, 526 psl. Užsakymus siųsti Draugo administracijai.

„Tėvo vasara“. Autorė Antanina Garmutė. Gyvy ir sklandžiu pasakojimo stiliumi rašo apie laisvės kovotojus ir jų naikintojus. Kaunas („Aušra“), 1996 m. Gaunama „Draugo“ administracijoje.

TAUTOS FONDO TARYBA PARAMAI LIETUVAI PASKYRĖ 65,000 DOL.

1996 m. spalio 5 d., Tautos fondo patalpose Brooklyn, NY, posėdžiavo Tautos fondo taryba. Prisiminti ir atsiųstų paberbi ten seniai mirę TF darbuotojai, ilgametę TF tarybos ir valdybos narę Ireną Banaitienę ir ilgametę Tautos fondo Revizijos komisijos narę Petrą Ažuolą.

Tarybos pirmininkas J. Giedraitis, valdybos pirmininko pavaduotojas A. Vedeckas ir finansų komisijos pirmininkas J. Vainius padarė pranešimus TF aktualiais klausimais. Veiklos komisijos pirmininkas J. Valaitis ir narys J. Nasvytis pasidalino mintimis apie Tautos fondo ateities uždavinius. R. Razgaitienė pranešė apie rugsėjo 20-21 d. Tautos fondo iniciatyva Vilniuje ruošiamą konferenciją „Lietuvos moterys: valstybei ir šeimai“ ir apie „Gyvosios istorijos“ kaupimo eigą. Jau nufilmuota 100 pasikalbėjimų. Negalėdama posėdyje dalyvauti, Vaiva Vėbraite-Gust raštu pristatė pranešimą apie TF paremtą (20,000 dol.) šios vasaros A.P.P.L.E. veiklą Lietuvoje. Prieš porą dienų iš Lietuvos sugrįžę tarybos nariai Pr. Povilaitis ir V. Steponis pasidalino savo išpučiais.

Vienas pagrindinių šio posėdžio tikslų – užbaigti šių metų paramos Lietuvai išpareigojimus. 27-iesiems studentams studijuojantiems Lietuvos universitetuose paskirtos stipendijos 5,350 dol. suma. Didelė dauguma stipendijas gavusiųjų yra kilę iš tremtinių, partizanų ar politinių kalinių šeimų. Bendrai paramai mokykloms, laikraščiams, spaudai ir organizacijoms paskirta 29,650 dol. Lietuvių ugdymui Lietuvos paribuose ir užribuose paskirta 30,000 dol. Paremta 45 šalietinių ir Vilniaus rajonų mokyklų, 70 paribio mokytojų ir vaikų darželių auklėtojų, 15 užribio lietuviškų mokyklų ir 90 užribio mokyklų mokytojų.

Posėdžiui vadovavo TF tarybos pirmininkas J. Giedraitis.

„Girių aidų“ dainininkai: pirmoje eilėje – Vytautas Balsys, Antanas Paulavičius, Vladas Šiukšta, antroje eilėje – Antanas Lukša ir operos solistas Vincas Kuprys.

PARTIZANŲ KONCERTAS LEMONTE

Nemažai esame skaitę apie legendarines, negailėstingas Lietuvos partizanų kovas už laisvę. Nedaug jų išliko gyvų. Tūkstančiai žuvusių ilgiai Lietuvos žemėje ir Sibiro ledynuose. Maža jų dalis, atlaikę kalėjimų ir Sibiro kančias, sugrįžo į Tėvynę ir šiandien tautai liudija anas kovų ir vergijos dienas.

Vieni iš šauniausių liudinių su daina yra vyrų ansamblis „Girių aidas“, atvykęs koncertuoti į Ameriką ir Kanadą. Penketuką sudaro: Vincas Kuprys, Antanas Paulavičius, Vytautas Balsys – „Uosis“, Antanas Lukša – „Arūnas“ ir Vladas Šiukšta. Kvarteto sąskambyje, palydint akordeonu liejasi ryžtingos, rūstios ir liūdnos partizanų ir Sibiro dainos, su pora atpasakojimų. Jų pirmasis koncertas Amerikoje nusikambėjo Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje, Lemonte spalio 18 d., su dėmesiu ir meile išklaudytas apie 200 susirinkusių.

Svečius pristatė Lietuvos partizanų globos fondo pirm. Leonas Maskaliūnas, juos ir susirinkusius sveikindamas ir primindamas, kad vos 400 belikę gyvųjų partizanų Lietuvoje. Jų 17 šiais metais iškeliavo į amžinybę. LPG fondas remia gyvuosius, teikia paramą žuvusių partizanų šeimoms, jų studijuojantiems vaikams. Jau virš 70,000 dolerių fondo lėšų, kurias suaukoko fondo rėmėjai yra perduota į Lietuvą partizanų paramai.

Svečiams ir Čikagoje gyvenančiam partizanui Povilui Vaičekauskui prisegus pro gelytę, prasidėjo koncerto programa. Pirmoje dalyje nusikambėjo aštuonios dainos bunkeruose, Sibire dainuotos, su nežinomais autoriais. Dviejų žodžių ir muzika ansamblio meno vadovo Antano Paulavičiaus. Vienoje minimas herojiškas Juozo Lukšos – „Daumanto“ žygis ir Vakarų ir jo nuneštas laiškas popiežiui. „Partizano rauda“ solo dainavo iš penkių

brolių partizanų vienintelis gyvas likęs Antanas Lukša – „Arūnas“. Rauda minėjo motiną, kuri ten dabar skalbia ir skalbia sūnų kruvinus marškinius. Tas pats „Arūnas“ pasakojo ir partizaniškų kautynių epizodą iš 1946 metų, kai per Devintines prie jo tėviškes apsupti 47 partizanai kovėsi su šimtaine sovietų kareivių.

Antroji dalis prasidėjo su Lietuvos generalinio garbės konsulo Vaclovo Kleizos sveikinimu ir padėka „Girių aidui“, kad „šiandien esate su mumis ir visada mums buvote laisvės simboliu“.

Pirmąją antros dalies dainą „Gegutėlė“, Fausto Strolies harmonizuotą partizanų dainą, sekė Lietuvos Valstybės operos solisto V. Kuprio solo daina „Tremtinio sapnas“ su K. Bradano žodžiais ir A. Paulavičiaus muzika. Puikiai nusikambėjo sustartinę apie partizaną Diemėdį. Vytautas Balsys – „Uosis“ davė epizodą iš partizaniškų kautynių, kur apsupime jam buvo peršautos kojos, kai vėliau jo geras draugas jį išdėvė ir sekė Sibiro tremtis.

Partizanų vado pulk. Kazimieračio atminimui skirta daina „Didysis karys“, „Partizano motinai“ ir „Dievo dovana“ su B. Brazdžionio žodžiais ir A. Paulavičiaus muzika buvo paskutinieji koncerto perliukai. Solo atliko V. Kuprys, kuris, be abejo, buvo ir viso ansamblio „didysis brolis“. Kad Dievas neatimtų iš mūsų tautos atminties, kad tauta pastatytų paminklą partizanams ir partizanų motinoms, – ištrauką iš savo knygos „Kraujo upeliai tekejo“ skaitė A. Paulavičius.

Visas „Girių aidų“ dainas lydėjo smarkūs plojimai, pabaięgo visiems stovėjus. Puiki muzika, geras susidainavimas, melodingi sąskambiai ir stiprūs balsai eiliniam klausytojui paliko labai gerą įspūdį ir labai malonus, prasmingo koncerto prisiminimą.

Bronius Juodelis

IŠ ARTI IR TOLI

Tėvynės sąjungos Hamiltono ir Niagaros pusiasalio grupės surengė pikniką Giedraičio klube prie Hamiltono. Jų tikslas buvo sukelti lėšų pagelbėti Lietuvos seimo rinkimams Tėvynės sąjungai. Gausiai suvažiavo tautiečiai. Buvo kepama kiaušė ant išeimo ir paroduoma dalyviams. Tai puikiai pavykęs renginys sukėlęs nemažai pinigų šiam geram tikslui.

Toronto pensininkų namų klubas surengė popietę High parke, kur prie vaisių stalo ir L. Turūtaitės parengtos programos pensininkai praleido gerą laiką.

Kanados žurnalistų sąjunga jau keli metai kaip ruošė knygą žydų gelbėjimo tema. Yra surinkta per 6,000 lietuvių pavardžių, gelbėjusių žydus. Jų bus ir daugiau svarbios medžiagos liet. ir anglų kalba. Daug darbo yra idėjos žurn. A. Kalnins dėl sveikatos stovio perdavė užbaigti žurn. G. P. Knygos leidimą sulėtino finansai. Paprasiūs Kanados liet. fondų visuomet atsako neigiamai.

Kanadoje jau trečioji grupė Lietuvos jaurininkų atsiųsta į Kanados karinę instituciją pagilinti karines žinias bei geriau pramokti anglų kalbą. Visa tai finansuojama Kanados valdžios.

Pasaulio lietuvių centro renginių komitetas įteikia auką Lietuvių televizijai. Iš kairės: Irena Galienė, Dalia Šlenienė, Marcelė Jonušienė, Bronė Nainienė (pirm.), Alė Karaliūnienė, Lietuvių TV vedėja Arvydas Reneckis, Vilė Marchertienė, Agutė Tiškevičienė, TV statovė Audrė Budrytė ir Lilė Juzienė.

Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus